

Suntem... ce suntem
Și fi-vom ce-am fost!

„Scrierea dinaintea scrierii“

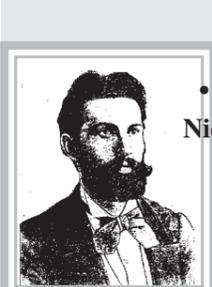
RĂDĂCINI

Tăbliță de lut ars, găsită la
Tărtăria - jud. Alba
Vechime: 4.800 - 4.500 î.e.n.

FOAIE DE ISTORIE ȘI CIVILIZAȚIE CARPATICĂ – Anul I, nr. 2, decembrie 2002, ISSN 1583-1825 ; preț: 15.000 lei

- **Limba geto-dacă:**
—matcă a limbilor europene și a majorității limbilor asiatice;
pag. 2
- **Limba dacilor:**
— studiul originii cuvintelor pe criterii morfologice, nu etimologice ca până acum.
pag. 4

• Actualitatea lui Nicolae Densușianu
pag. 3

Valori:

• Elemente de spiritualitate creștină în opera lui Constantin Brâncuși.
pag. 5

- Urmele culturii „magnei Mater“ sau Gaei în ținutul Zarandului
pag. 5
- Simboluri cromatice cultice —selecționate pentru ritual—
pag. 6

ISTORIA SECRETA

Atlantii, americanii și Potopul Biblic

Marian MIHAI

Ca rezultat al cercetărilor efectuate, un grup de oameni de știință americani, au ajuns la concluzia că, în urmă cu circa 7.500 de ani (5.500 î.e.n.), Marea Neagră a fost inundată de Marea Mediterană, generând un cataclism.

Aceasta corespunde perioadei **POTOPULUI BIBLIC**, spun cercetătorii americani, și vine în completarea și susținerea concluziilor **cercetătorilor români** în istorie veche, care **afirmă de multă vreme că POTOPUL BIBLIC a avut loc în Marea Neagră, cu consecințe dezastruoase asupra populației și marii civilizații atlante situate după cum spunea Platon la nord de Istru** (Dunărea inferioară de astăzi, de la Porțile de Fier până la vărsarea în Marea Neagră).

Concluzia care trebuie trasă după difuzarea acestei știri pe unul din posturile românești de televiziune nu poate fi decât una și anume: istoricii vor trebui să cerceteze *cu mai multă „atenție“* scrierile antice și chiar preantice, ca și toate celelalte dovezi descoperite până în prezent. Aceasta pentru a aduce în atenția publică adevărata istorie a **oamenilor trăitori în Carpați**, fie că **s-au numit atlantii, traci, geți sau daci** — menționați așa în izvoarele vechi, ori **români**, începând cu perioada modernă a istoriei omenirii.

Mulțumesc cu acest prilej cercetătorilor români care de zeci de ani scot la iveală noi dovezi ale continuității noastre pe meleagurile carpatice, mergând întotdeauna contra curentului, dovedind că „**fiii Soarelui**“ („**ai luminii**“) sau „**oamenii apelor**“ sunt parca nemuritori și așa vor rămâne.

Vom putea oare vreodată să răsplătim această strădanie? Sunt convins că DA! Forța latentă a spiritului ancestral stocată în gena neamului oamenilor se va trezi din amorțeală și va reuși să readucă lumina. Până atunci nu faceți umbră pământului!

MĂRTURII

EUROPA VECHIE

—Prima formațiune prestatală—

Vatra DACIEI

Există suficiente mărturii care ne îndreptătesc să scriem, ca și doamna Marija Gimbutas — cercetător american, în lucrarea sa „Civilizație și cultură“ — că în jurul anilor 7000 î.e.n., populația Europei era

concentrată într-un nucleu bine conturat și încheștat în sud-estul bătrânului continent. Acest nucleu era structurat și organizat într-un complex cultural bine alcătuit.

Arealul „Vechii Europe“ spre

deosebire de toată lumea străveche avea unele particularități distincte, care se reflectau în modul de viață al locuitorilor, în raporturile dintre aceștia și, cu totul deosebit, în raporturile lor specifice față de anumite forțe spirituale tutelare.

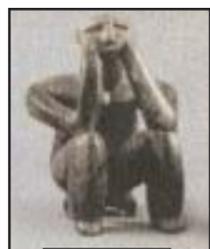
„Vechea Europă“ s-a conturat și s-a format pe structurile populațiilor paleolitice sud-est europene, din care **s-a ridicat ca nucleu civilizator, epicentrul carpatic** (vezi harta alăturată). În vremurile acelea îndepărtate ale protoistoriei populația s-a extins pe un perimetru ce cuprindea zona Carpaților dunăreni, de la Nistru până în Câmpia Tisei, de la gurile Dunării și malurile Pontului Euxin, până la cele ale Ceremușului, marcând între aceste limite un trunchi genetic robust al populației locale, o mulțime omogenă, superior organizată, egalitară și teocratică. În virtutea noilor concepte create aici s-au pus bazele unui nou mod de exprimare.—după cum ne spune Andre Leroi, în lucrarea sa „Gourhan“.

Perioada de vârf în procesul de creare a valorilor spirituale a fost extinsă între anii 7000 și 3500 î.e.n. Atunci s-a consolidat credința într-o unică putere stăpânitoare a Cosmosului.

REDAȚIA

Legenda:
----- granitele Vechii Europe
----- granitele Daciei în timpul lui Burebista
VVV---+++XXX --- epicentrul cultic al Vechii Europe și al Daciei
① ② ③ ④ --- Dove dacice

POSEIDON
(Gânditorul și...)

Spațiul carpato-dunăreano-pontic sau primul regat din istoria lumii — IMPERIUL ATLANT —

Adrian BUCURESCU

Istoria lumii a început la gurile Dunării, acum aproape 8(opt) milenii, în răstimpul pe care specialiștii îl numesc **neolitic**. Tot ce a fost până la cei dintâi inițiați din lume, Poseidon

și Kleitho, poate fi considerat **preistorie**, o luptă fără preget a oamenilor de a se lumina, de a descoperi, dar atât. **Istoria**, cu toate consecințele ei ce răsună până astăzi pe toată planeta, aici

a început, printr-o revoluție de aceeași forță cu Evul Astral, căruia îi suntem contemporani.

A fost cu certitudine o **intervenție venită din depărtările cerului**, fiindcă numai ast-

fel poate fi explicată trezirea Europei din somnul de gheață în care dormise, inconștientă de menirea ei pe Pământ. În fine, ceasul ei bătuse.

Pentru descălcirea tainelor

care încă mai înconjoară începuturile culturii și civilizației europene, **urmele lăsate de îndepărtații noștri strămoși ne stau, bogate, la dispoziție**,

(continuare în pag. 2)

KLEITHO
(...Femeia lui)

COLȚUL MUZELOR

Dor de Zalmoxis

În globul de cristal
m-am privit az-noapte;
aveam păr de aramă
și pielea de lapte.

Parcă eram un principe get,
cu ochi mari și verzi-albăstrui,
cu mâna pe pumnalul nemilos
Kogaionul să-l sui
și între zăpezi să-mi dau foc
iar cenușa să mi-o spulbere vântul
și sufletul în straie de paradă
să părăsească în triumf pământul.

Adrian BUCURESCU

În căutarea
unui răspuns

prof. Virgil VASILESCU

Pretutindeni la noi locuința a fost și este încărcată de mister. De veacuri surprinde prospețimea bogăției unor semne ciudate care, schimbându-le locul și cadrul, culoarea și modul de alcătuire deschid perspectiva unor semne bogate, aduc mereu reverberații din adâncuri. Surprind plăcerea și fiorul deopotrivă când privești porțile, pragurile, ușile, streășinile, acoperișul, „casa mare“, toate împodobite cu semne și datini, aduse din Cosmos în jurul vetrei focului viu.

Din lada de zestre de scoți hainele de păstrare răscoplești aceleași imagini care, inexplicabil, au vădita rezistență în fața timpului neiertător. Sunt brodate cu fir de lână, de cânepă, de aur, uneori, sunt tăiate în sticlă, turnate în metal prețios și stau în lacra anume așteptând sorocul întâlnirii cu sărbătorile.

De ești primit în ospetie, ți se oferă „pâine și sare“ pe un ștergar brodat cu aceleași semne, cu aceleași împletituri ca cele modelate în aluat și așezate cu un anume rost. Fața colacului astfel alcătuită este încercuită cu cercul frânghiei, ca masa joasă cu trei picioare a ursitorilor și ca pereții vechilor biserici de lemn.

Ulcelele, străchinile și taierele poartă și ele aceleași chipuri, îmbujorate fiind aici de văltoarea focului purificator. Ca atâtea altele, acestea deschid fereastră către o lume necunoscută, iar pe această cale, ca unic sens, au fost urzite figuri ciudate în chip necunoscut, aceleași vestitoare de bine și de rău.

Puzderie de semne: pe stâlpii funerari și pe cei ai pridvoarelor, pe brățări, pe podoabele capului, în bățutura vâltorii horelor, în mișcarea neobosită a pietrelor de moară cu făcaie, sau în vârtejul vântului prevestitor.

Fără îndoială, omul le-a creat după modelul semnelor cerului și le-a așezat, le-a înmulțit la cerința sufletului: aceleași linii ondulatorii, aceleași linii frânte.

Dar cine le-a înzestrat cu duhul sfânt al trăinicieii, cu marea taină care a stăpânit spiritul și a creat veșnica imagine emblematică a unui neam? Care să fie forța mută, impulsul inițial și izvorul energiei fără sfârșit?

Limba geto-dacă

—matcă a limbilor europene și a majorității limbilor asiatice—

Maria CRIȘAN

În ultimele decenii, dar mai ales după 1989, ne confruntăm la tot pasul cu expresii și cuvinte pe care vorbitorul de rând le consideră ca fiind anglicisme sau americanisme, pentru că acestea au intrat în limba română prin intermediul limbii engleze (britanice sau americane).

Spre a pătrunde în miezul problemei și a lămurii lucrurile multumitor, vă invit să facem o incursiune fugitivă în istoria civilizației strămoșilor noștri pelasgi, etrusci, cimerieni, traco-geto-daci, vlahi, făcând apel și la unii cărturari nordici care le-au cercetat mai cu osârdie decât au făcut-o ALȚII și tocmai de aceea le-au și lămurit mai corect, după părerea mea.

1. Una dintre aceste vocabule, care revine frecvent pe buzele vorbitorului român — și aproape a tuturor europenilor este faimosul FAN, care înseamnă admirator al unui artist, sportiv, al unei

echipe de fotbal, politician etc.

Aflăm atât de la arhiepiscopul upsalez și totodată, renumit istoric, JOANUS MAGNUS GOTHUS („HISTORIA DE OMNIBUS GOTHORUM SUEONUMQUE REGIBUS“ — Roma, 1554), precum și de la BONAVENTURA VULCANIUS BRUGENSIS („DE LITERIS ET LINGUA GETARUM SIVE GOTHORUM“—Lyon, 1597), care la rândul lor s-au bazat pe unele izvoare antice — CATO MAJOR („Originile Romei“, operă considerată pierdută), DIO CHRYSOSTOMUS („Getica“, operă, de asemenea, pierdută, de care noi astăzi nu mai dispunem), că acest cuvânt este unul dintre cele mai vechi cuvinte getice și înseamnă Dumnezeu.

Deci, la nivelul sensului actual, mutates mundanis, admiratul a devenit admirator, și viceversa, de aceea spunem, FAN al

lui... și mai explicit decât la autorii citați mai sus îl găsim la CAROLUS LUNDIUS („ZAMOLXIS PRIMUS GETARUM LEGISLATOR“ — Upsala, 1687, apărută de curând și în românește, în traducerea mea, Botoșani, 2002. Lui FAN, zeu al întregii naturi, care domnește peste toată lumea, i s-a mai zis și PAN; cum consoanele F, P și B sunt permutabile, avem și cuvântul BAN; din vechea limbă getă le-au preluat și alte limbi, în primul rând elina, acesta fiind zeul (zisul zeu) PAN, reprezentat ca zeitate cămpanească, cântând la nai (el fiind totodată cel care ar fi meșterit acest străvechi instrument de suflat), pășcând oile și caprele, având coarne și picioare de țap, în rest chip de om. Acest cuvânt PAN a devenit la elini și PEAN (paian), însemnând preponderent un cântec solemn, aranjat pe mai multe voci și care se executa în cinstea lui Apollo, la ocazii deosebite

— de aceea pean este și epitet ornant al lui Apollo. Tot ca epitet ornant l-am întâlnit și într-un miniiamb al lui Herondas („Femeile aducând jertfe la templul lui Asklepios/Aesculap“), așezat lângă zisul zeu al medicinei — Asklepios (personal, am subliniat și cu alte ocazii că toți zeii și semizeii elini, romani, hinduși, egipteni etc. au fost oameni în carne și oase, zeificați după moarte pentru că săvârșiseră în timpul vieții fapte importante; acesta este și cazul lui Asklepios, care era socotit fiul lui Apollo și al unei pământene, numită Koronis, originară din orașul TRIKKA, unde și astăzi este comemorat acest așezat zeu, de parcă ar fi trăit cu câteva sute și nu cu mii de ani în urmă; și fiii lui Asklepios — PODALIR și MACHAON, ca iscușiți medici chirurghi ce au fost și participanți la Războiul Troian ca atare, au fost și ei zeificați după moarte.

(continuare în pag. 4)

IMPERIUL ATLANT

—primul regat din istoria omenirii—

(continuare din pag. 1) iar arheologii le-au și întocmit deja o destul de exactă cronologie.

Paleoliticul a acoperit o parte îndelungată a timpurilor glaciare. Dar, cam cu 15.000-10.000 de ani î.e.n., ghețarii din miazănoaptea Europei și din Alpi au început a se retrage, scoțând la iveală solul și în câteva milenii, continentul a luat aspectul pe care îl are încă și acum sub cerul arctic.

După topirea ghețurilor, a crescut și nivelul mărilor, scufundând vechile țărmuri, izolând Ma-

Templu atlant descoperit la Căscioarele (anii 5.000 — 3.000 î.e.n.)

rea Britanie și alte ostroave ale Europei, făcând să pătrundă apele, uneori în profunzime, de-a lungul văilor. În vremea încălzirii, etajarea zonelor climatice a crescut: cea mediteraneană, temperată a devenit subtropicală, cea subcarpatică centrală a ajuns temperată

și a.m.d. Zonele ecologice s-au prefăcut în același ritm: savana sahariană s-a ofilit, câmpia eurasiatică a trecut în mare parte de la tundră la stepă, Europa de Apus și de Miazănoapte, cea a masivelor muntoase, s-a acoperit de codri.

Încălzirea s-a produs în faze, ale căror durate au putut fi evaluate, datate și, care au supus Europa unei succesiuni de climate: preboreală (8.200 — 6.700 î.e.n.), boreală (6.700 — 5.600 î.e.n.), atlantică (5.600 — 3.000 î.e.n.).

De când cu prima încălzire, aproape pretutindeni, oamenii au părăsit peșterile și adăposturile de stânci, pentru a se instala în colibe, adesea grupate în tabere pe malurile râurilor.

Neoliticul desemnează ansamblul culturilor a căror economie a trecut de la stadiul de vânatoare și de cules, la cel de agricultură și de creșterea animalelor, mai precis ale căror purtători au trecut de la o viață bazată exclusiv pe

pradă, la starea de producători. Mutație profundă, cu urmări imense și care marchează o accelerare atât de deci-

APOLLO, în chip de cavaler—descoperit la Cislău.

sivă în evoluția civilizației, încât a fost, în mod curent, denumită „Revoluția Neolitică“.

Neolitizarea a cuprins uimitor de repede întreaga lume a Balcanilor și a Mării Egee. O colonizare rapidă a lărgit terenul de expansiune la periferia acestei zone întinse. Apoi dincolo de ea, o colonizare treptată a extins-o de-a lungul marilor căi de penetrație continentale: râuri, câmpii, poieni și pe cale maritimă. Pentru toți arheologii neolitizarea Europei Centrale, de la Rin până în Panonia și până în ținuturile reci ale Nordului, apare ca o prelungire a neolitizării balcanice. Relativa omogenitate a mediului, împădurit dar fertil grație loessu-

lui, explică masiva colonizare înfăptuită cu regularitate începând din mileniul al VI-lea î.e.n. până în cel de-al V-lea î.e.n.

Severa arheologie arată limpede că, pe la mijlocul mileniului al V-lea î.e.n., în nordul Peninsulei Balcanice, la gurile Dunării, a apărut primul regat de pe planeta noastră, care după lupte crâncene, s-a impus în întreaga Europă, în Asia și în Africa, formând o nemaipomenită împărăție.

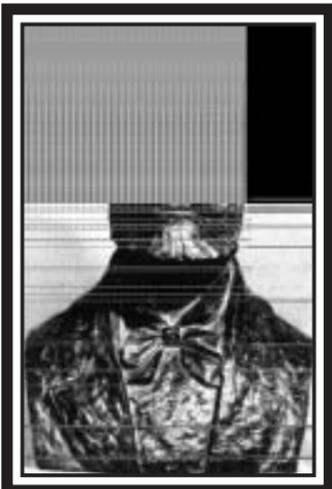
Unde în lume, s-au mai descoperit statuetele Sfîntului Poseidon și Kleitho, fondatorii Imperiului Atlant, afară de România? Cu aceste două statuete de lut cunoscute sub denumirea de „Gânditorul și Femeia lui“, este limpede că ne aflăm pe drumul cel bun, care duce la izvoarele curate ale istoriei.

Ruinele marii cetăți atlante Histria, primul oraș din lume.

Actualitatea lui Nicolae Densușianu

Conf. dr. Gheorghe ISCRU

Bustul în bronz, realizat de sculptorul Florin MUSTA, se află în sala de lectură „Nicolae DEBSUȘIANU” a Bibliotecii Militare Naționale

Venind din Ardeal, „în Tară”, în contextul emulației naționale de după războiul de Independență (1877-1878), Nicolae Densușianu, latinist și romanist prin formație — am spune „prin definiție”! —, la București avea să înțeleagă repede importanța deosebită a studiului Daciei pentru motivarea și impulsivitatea efortului ce urma să se continue în vederea desăvârșirii unității politice a românilor. Căci planul românesc al Daciei, al reconstituirii Daciei, ne traversase istoria ca principal „vector forță” al națiunii. Și românul ardelean a mai înțeles că, la acest capitol, aproape totul trebuia făcut și că trebuie început cu... începutul.

Locul era mai prielnic decât oriunde, căci Țara Românească — singura care a purtat un asemenea nume — fusese continuu, în istorie, pivotul unității politice, iar românii din pământurile răpite de imperii înțeleșeseră ceea ce un român ardelean avea să sintetizeze, într-o expresie de antologie, chiar când Densușianu se afla „în Tară”, că „Soarele de la București răsare”. După 1859, Principatele Unite, iar după 1878, România ca stat independent, și-au putut afirma și mai puternic acest rol, pentru toți românii din vatra Daciei Mari. Aici persistase, mai mult ca oriunde, nu doar amintirea, ci convingerea ascendenței dacice. Și mai veniseră „întăriți” din Spațiul dacilor liberi, printr-un savant ca B.P. Hașdeu; după studiul acestuia: „Perit-au dacii?”, nimeni nu mai putea susține, fără a se compromite în plan științific, că dacii au pierit din istorie.

Dându-și proba maturității științifice prin lucrări, și acum fundamentale — prin contribuția masivă la marea colecție de izvoare istorice „Hurmuzachi”, prin „Revoluțunea lui Horea”, dar și prin pleoaria științifică pentru reunificarea Bisericii naționale — în paralel și în continuare, Nicolae Densușianu și-a închinat viața și munca, aproape în exclusivitate, Daciei, mai exact începuturilor vieții strămoșilor în spațiul Carpato-Danubiano-Balcanic, numit de el, atunci, „Dacia preistorică”; evident, nu era preistorică, era istorică pur și simplu, era la „întâlnirea lumii” și ale istoriei; era un timp istoric pe care poate chiar contemporanii l-au numit astfel, iar urmașii l-au sintetizat prin expresia „Epoca de Aur”. Era epoca în care, primii în Spațiul european, oamenii spațiului carpatic, născuți din „Pământul negru” saturnian, nu veniți aici de altundeva, dobândiseră primele învățături și deprinderi de rostuire a vieții și se simțiseră datori să mulțumească Forțelor ocrotitoare ale Cerului — Tată cum alții ca ei n-au mai făcut-o în acel Ev timpuriu, iar după ei au continuat la fel urmașii lor traco-geto-daci, în Antichitate. Era epoca titanilor și gigantilor. Titani și giganti poate prin statură, poate

prin învățături și înțelepciune, poate și prin una și prin alta. Oricum, tradiția românească a păstrat tradiția „uriașilor”, iar o carte recent apărută, a ing. V. Oghină, bibliografiază multe semnalări de schelete umane supradimensionate, în reviste și studii științifice, la noi, dar și în istoriografia străină. Din rădăurile lor s-au detașat, în Spațiul Carpatic, primii temerari ai sacrificiului în folosul oamenilor sau pentru promovarea unei idei majore, precum Prometeu sau Orfeu, preluați ulterior, ca simbol, în atâtea alte Spații culturale, până azi, la nivel planetar. Nicolae Densușianu l-a numit pe Prometeu „Christ al antichității”. A fost, poate, epoca primei organizări politice, pe care noi, cei de azi, având în minte „axioma” primitivismului nedrept cu care au fost etichetați oamenii de atunci, nu mai suntem „dispuși” s-o înțelegem și s-o acceptăm; poate, când vom abandona „axioma” aceasta, când vom ști să citim parabolele încifrate pe care ni le-a transmis tradiția, vom înțelege și vom accepta. A fost epoca primei limbi unice în Spațiul „Vechii Europe”, ulterior a întregului brâu continental în jurul paralelei de 45 de grade, cu extinderi și iradiere spre celelalte direcții cardinale, limbă comună/unică, creată de oamenii locului, iar nu adusă de cine știe ce migratori sălbatici, în galopuri războinice, veniți din locuri imposibile ale vreunui spațiu asiatic lipsit de resursele elementare ale vieții.

Noi, cei de astăzi, făcându-le acelor oameni un fel de favoare, le acceptăm istoria ca pe o istorie mitologică, dar uităm prea des că, încă din vremea Renașterii — deci, din „zorii” Epocii moderne — învățații au ajuns la concluzia că și istoria zisă mitologică face parte din istoria națiunilor, că fiecare națiune are istoria ei mitologică — parte componentă a istoriei ei naționale, dacă știm cum s-o cercetăm și mai ales cum s-o înțelegem.

Dr. C. Istrati, care s-a îngrijit de apariția cărții și i-a scris o amplă introducere, cita dintr-un specialist în istoria artei din „secolul luminilor” (1764) ceea ce Nicolae Densușianu însuși înțeleșese: „Există pentru toate țările o istorie legendară, menită, cu timpul, să iasă, mai devreme sau mai târziu, din penumbră, pentru a intra în plină lumină, grație eforturilor perseverente ale lingviștilor și mitografilor. Nimeni, azi — continua autorul citat — nu mai are dreptul să considere le-

Mama mare (Cybele — zeită a războiului) încălecată pe un leu. Alături, tânărul Atis (fiul lui Calaus) sau Caloian în legende române. Statuetă din bronz, descoperită pe teritoriul comunei Năeni lângă Pietroasa. Înălțimea 15 cm, lungimea 12 cm. (Muzeul național de antichități — București). (Imagine și explicație — Dacia Preistorică, Nicolae Densușianu)

gendele ca pe niște fabule. Legende — se preciza mai departe — sunt forma primitivă a istoriei pentru aproape toate popoarele, la nașterea societății. Limba legendelor este obscură; dar ea nu este indescifrabilă. Deci, istoria legendară (mitologică, n.n.) a unei țări, face parte integrantă din istoria acestei țări.”

După un secol însă de la această precizare, „științificii” noștri, cum îi numea B.P. Hașdeu, încă nu se convinseseră că

istoria mitologică este parte integrantă a istoriei naționale, deși citeau cu interes și cu plăcere despre miturile Greciei străvechi.

Nicolae Densușianu, abordând — primul în istoriografia românească! — cu o asemenea știință și cu o asemenea înțelegere timpul Daciei preistorice, știa că intră într-o istorie mitologică. Această știință și această înțelegere i-o dăduse, pe de o parte, stăpânirea, ca nimeni altul a izvoarelor Antichității — atunci istoriografia, literatura și mitologia greco-romană; pornind de aici (sau, poate, invers sau prin studiu paralel), i-o dăduse și i-o vor da, prin aprofundare continuă, folclorul românesc, cât se cunoștea atunci, cu Năzdrăvanii și Uriașii lui din balade și din basme, căroră le-a identificat o epocă de veieture reală într-un timp ancestral; i-o vor da, tot mai mult izvoarele de tradiție, pe care le-a solicitat la nivel național și le-a obținut, aprofundându-le continuu prin studiu insistent, i-o va da, în sfârșit, cunoașterea cu pasul a vetrei primordiale, cât s-a putut atunci. Și toate la un loc îl vor ajuta să vadă cu alți ochi — mai larg deschși și cu o privire mai pătrunzătoare — armonia pământului saturnian. S-o vadă și s-o înțeleagă mai bine decât alții.

Nicolae Densușianu a fost, astfel, printr-un efort dus până la epuizare, beneficiarul unui experiment științific unic, pe care n-a putut să ni-l împărtășească decât prin opera fundamentală pe care ne-a lăsat-o, „Dacia preistorică”, la care încă mai avea de lucrat atunci, în 1911, când puterile l-au părăsit.

Desigur, opera este marcată de unele limite care țin de limitele obiective ale cunoașterii științifice în epocă, peste care nici un cercetător nu poate trece. De pildă insuficiența cercetărilor arheologice, atunci, nu i-au permis unele reflecții pe care unii dintre urmași, înțelegându-i viziunea, n-au scăpat prilejul să le facă. Sau: necunoașterea izvoarelor indiene l-au lipsit de rezolvarea, încă de atunci, a mult controversatei probleme a indoeuropenilor. Și mai sunt și altele — limite obiective sau limite omenești.

Dar, în fond, „Dacia preistorică”, această operă-unică a istoriografiei românești — poate chiar a istoriografiei mondiale — oferă științei istorice, pentru începuturile mitologice, dar nu numai pentru aceste începuturi, ci pentru abordarea completă, totală, a fenomenului istoric, un model perfect; desigur, și perfectibil, în măsura în care cunoașterea te obligă la perfectibilitate. Adică un model care, în primul rând, te obligă să utilizezi, în demersul științific, toate izvoarele istorice, făcând apel la toate științele ajutoare care îți pot fi de folos în stăpânirea lor, oricât de neînsemnat și s-ar părea, la început, ajutorul, căutând continuu adevărul științific. În al doilea rând, un model care te obligă să dai toată atenția rădăcinilor, dacă vrei să înțelegi viața întregului pom al vieții, urcușul lui spre înălțimi, iradierea lui în spațiul înconjurător, ca și puterea lui de receptare și de adaptare în „pădurea de argint” a națiunilor lumii. Căci forțele malefice, de distrugere, caută să lovească mai întâi rădăcinile, precum se știe. Viermele la rădăcină roade! În acest sens să ne amintim de cugetarea lui Eminescu: „Din rădăcini proprii, în adâncimi proprii, răsare civilizația adevărată a unui popor.” În al treilea rând, opera aceasta a lui Nicolae Densușianu oferă un model care, urmat și perfecționat cu un plus firesc de căutare și de inteligență, permite să-ți afirmi identitatea propriei națiuni, iar prin aceasta propria ta datorie și propria ta identitate, fără orgolii jenante, dar și fără nejustificate complexe de inferioritate,

aruncate de alții sau rămase ca un reziduu din vreo epocă de obediență. În al patrulea rând, opera lui Nicolae Densușianu ne obligă la „recuperarea” unor mari valori ale spiritualității românești, însușite/transferate cu ușurință în alte spații spirituale/culturale, dar o „recuperare” nu în sensul îngust/orgolios, ci făcând să li se știe originea și meritele creatorilor lor, relansându-le apoi cum se cuvine în fericită competiție de valori ale lumii, reciproc benefică. Am amintit deja de Prometeu și de Orfeu. Adăugăm aici Pasărea simbol al regenerării, așa numita „Pasăre Phoenix”, care moare și renaște în Munții Cernei, dar nu din propria-i cenușă, cum s-a interpretat, ci din oul pe care-l depune — oul, simbolul genezei! — pe care flăcările nu-l mistuie.

De asemenea, odată relansată metoda Densușianu, aceasta ne redeschide, nouă, celor din Spațiul Carpatic, ca ipoteză cel puțin, drumul spre moștenirea civilizației superioare de pe enigmaticul continent ATLANTIDA, înghițit de ocean, în Străvechime. Precum se știe despre ATLANTIDA există izvoare antice, există și o întreagă istoriografie, dar științificii noștri, până acum, au respins-o și pe aceasta ca pe o poveste pierdută în „negura timpului”. Iar unii, de prin alte părți, interesați în timpurile mai noi, ca o diversiune, au localizat ATLANTIDA undeva prin preajma Americii de Sud.

Desigur, mai sunt și alte direcții în care opera lui Nicolae Densușianu poate fi luată ca model; perfectibil, cum am spus, ca orice model.

Dar pentru împlinirea acestor deziderate — azi, mai actuale ca niciodată! — este absolut necesar ca specialiștii în domeniu, istoricii în primul rând, să revadă și să regândească, cu toată atenția și răspunderea, această operă și, o spunem direct, fără ocolișuri, să nu mai persiste în eroarea de atunci a

Academiei și a Universității, care, inexplicabil — oricum, neconvincător — au tăcut și au respins o viziune unică și un efort pilduitor ale unui specialist dăruit total științei și, prin știință, cauzei superioare a națiunii sale. Intrată în rețeaua de

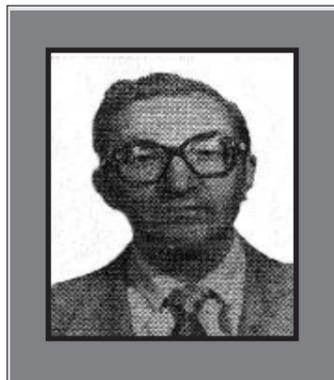

Columna Cerului de pe vechiul Atlas din țara Hyperboreilor, astăzi Vf. OMUL — Masivul Bucegi. Vedere din partea de est-nord-est., după o fotografie din anul 1899.

(Imagine și explicație — Dacia Preistorică a lui Nicolae Densușianu).

învățământ, universitar și preuniversitar, precum și în circuitul științific, impactul acestei cărți impresionante ar fi fost deosebit de benefic științei istorice și, nu numai celei istorice, susținerile ei fortificând totodată conștiința națională prin penetrarea unor medii largi.

În chip special, azi când beneficiem de 3(trei) reeditări (prima în 1986, a 2-a și a 3-a în 2002), „Dacia preistorică”, alături de alte contribuții notabile — care sunt o realitate istoriografică, în pofida unor „zâmbete superioare” sau a unor încercări dure de marginalizare — ne poate fi de un mare sprijin pe direcția regășirii și recunoașterii strămoșilor autentici ai națiunii române — națiunea traco-geto-dacă, urmașă directă a „oamenilor începutului de drum”, a căror istorie Nicolae Densușianu ne-a prezentat-o la dimensiunile conferite de tradiție și de mitologie, pe care suntem datori să le descifrăm, să le înțelegem și să le promovăm.

A fost !

Atât i s-a întins firul vieții pământene; să se nască în ziua de 19 martie 1921, să se retragă în veșnicie la 29 august 2002 și să lase în pomenirea tuturor un nume: **Paul Lazăr TONCIULESCU.**

Deprinderea de a citi mult și cu folos a căpătat-o la Școala Ienăchiță Văcărescu, în cartierul bucureștean în care trăia, la Liceul Dimitrie Cantemir, la Facultatea de Drept, apoi la Școala Medie de Drumuri și Poduri, la Facultatea de Construcții Căi Ferate.

Ar fi vrut să lucreze aproape de casă, lângă cei trei frați pe care îi avea, lângă familiile celor treisprezece copii ai bunicului său. Pentru că se născuse într-o casă de tipografi, îi plăcea mirosul cernelei și migala zețarilor, îi plăcea zidirea cuvintelor de plumb și fermitatea vorbelor alese după tipicul băștinii părinților săi. Tata venise, pe rădăcină, din părțile Făgărașului, iar mama venea din Zizinul Brașovului.

În lupta pentru existență, valurile vieții l-au împins pe nebanuite meleaguri. A lucrat la Porțile-de-Fier și Drobeta Turnu Severin, la Serviciul de Control I.C.H. - Argeș, a fost Șef Serviciu Investiții la Direcția Generală a Rezervelor Statului (D.G.R.S. - București).

Deprinderea de a scrie i-a căzut ca un trăznet din acumulările latente ale dragostei de neam și de vatra bunilor și străbunilor. Astfel pornit, a alergat cu viteza luminii *De la Tărtăria la Țara Luanei* (1996), *De la Țara Luanei, la Ieud* (1998). Ascris între timp *Cronica Notarului Anonim* (1996) și *Impactul Romei asupra Daciei* (1997), probabil impresionat de Turnul lui Sever și de ruinele Drobetei. Rădăcina neamului l-a împins cu putere de blestem și astfel a scris *Ardealul — pământ și cuvânt românesc*, a scris *Secretele Terrei*.

În ritmul alert al documentării și redactării, ades păreașea fișele și condeii ca să se arunce în vârtoarea dezbaterilor la *Cercul de Studii „Nicolae Densușianu”*, la adunările *Ligii pentru Renașterea Daciei*, la întrunirile *Academiei Daco-Române*, la *Getica*.

Când ceasul i-a bătut ultima secundă, lucra la un **Dicționar Daco-Român**. S-a oprit la litera „C”, la poarta Cerului unde Zalmoxis ieșise în prag, întru întâmpinarea celui chemat dintre noi.

A fost cândva un om de omenie !

Virgil VASILESCU

CEI PATRU MARI ZEI

AI GETO-DACILOR erau: **TATO NIPAL** — „Tatăl Ceresc“, **MARIA** — „Magnifica“, **AIZUS** — „Fiul“ și **AIZO** — „Fiica“.

Ei locuiau în **PREIDIS** („Paradis“) ori în **ULIMP** („Lumină“; „Splendoare“. Celor doi copii gemeni li se mai spunea și **CHER-SONES** (Fiii Cerului) sau **ZAL-MOXIS** („Magii Strălucitori“). Ei le aduseseră dacilor **BELAGINES** („Legile Divine“)

Pe un altar votiv descoperit la **Băile Herculane** (vezi figura de mai jos), stau scrise următoarele versuri dacice:

DIIS MAGNIS

ET BONIS

AES CULAPI O TE

HIGIAE MAR CAURVETE

RA NUS PRAEF LEXING

GALLENIA AN ULIMP

Traducerea este următoarea:

ZEII SUNT MARI

ȘI BUNI.

FĂRĂ GREȘALĂ ÎI DAU (PLĂTESC)

FIECĂRUIA DUPĂ MUNCĂ (FAPTĂ).

LEGILE NOASTRE SUNT DREPTE

ȘI NE ÎNALȚĂ ÎN RAI

Detalii suplimentare găsite în cartea domnului **A. BUCURESCU** „DACIA MAGICĂ“

Limba geto-dacă

(continuare din pag. 2)

Revenind la străvechiul cuvânt getic: **FAN/PAN/BAN**, acesta mai însemna și teritoriul și cu acest sens a fost preluat și de mai târziu limbă și anume latina (subliniem, mai târziu fiică sau nepoată — via limba elină — a limbii gete și luăm martor pe un mare înțelept al antichității romane, și anume pe chestorul Cato Major — 237—142 î.e.n. — care în lucrarea pierdută tratând despre originile Romei, relatase că geții aveau o scriere și compuneau ode în cinstea eroilor lor, acompaniați la flaut, cu mult înainte de întemeierea Romei: „Getae etiam ante Romam conditam heroum suorum res praedare gestas carmine conscriptas ad tibiam cecinerint“; ori, Roma, stimatei cititori a fost întemeiată în anul 753. î.e.n. ! Cuvântul Ban/Pan a acoperit tot Evul Mediu românesc, polonezii, cehii și maghiarii luându-l de la noi și probabil nu numai ei, căci era o demnitate, însemnând stăpân, boier, prinț peste un teritoriu (vezi Bănia Craiovei, Bănia Banatului și Banatul însuși), maghiara l-a preluat sub forma de Ban (vezi și romanul în versuri **BANK BAN** = „Groful Bank“ de clasicul literaturii maghiare **Katona Jozsef**), în timp ce polona și ceha, sub forma de **PAN**, care în

evul mediu avea exact același sens cu cel din limba română — azi a rămas doar (?) cu sensul de **DOMN**, întrucât băniile au dispărut.

Înșușit de limba latină încă din antichitate, cuvântul **BAN** cu sens de teritoriu, ogor, a dezvoltat verbul **bannire** și expresia **FORIS BANNIRE** = a da afară din teritoriu, a exila.

Așa cum românii stabiliseră o regiune situată în punctul cel mai Nordic al Imperiului Roman, unde erau exilați cei deveniți indezirabili la Roma (vezi cazul lui **Ovidiu**), iar acesta a fost, din Antichitate și până prin secolul al XVII-lea, **BOSFORUL CIMERIAN**, ținut renumit pentru climatul său foarte aspru (exemplu după care s-a ales Siberia pentru Europa, zis modernă), tot astfel și popoarele scandinave, mai ales suedezii (cel mai bine organizați din punct de vedere juridic, căci legislații lor se baza pe cea **Zamolxiană** — primând simțământul democratic, al echității și blândeții), au gândit și ei pentru bărbății turbulenți o **BANNO MANNNA**, care mai fusese numită și **BASILIA** = „insulă regală“, pentru că acolo locuieră cândva **Sciții regali**) și, care judecând după localizare, pare să fie aceeași

cu insula **Thula** (unde cândva locuieră și **GAUTAI**, cea mai numeroasă și mai nobilă seminție getică), care în vechime s-a numit **TERRA GLACIALIS** („ținut de gheață“, devenind în traducerea engleză **ICELAND**, deci un topos de toată atenția.

2. Un alt străvechi cuvânt getic este și acela care l-a generat în epoca actuală pe anglo-americanul **BOS(S)** (= patron, șef). Acesta este geticul și suedezul **pasa**, însemnând șef, conducător (în getică **BIASSA/BASSA/PASA**), care a dat într-o serie de limbi, inclusiv în turcă, persană și română, cuvântul **PAȘĂ**, cu o întreagă familie de cuvinte. Consider că acest cuvânt străvechi getic, mai poate fi pus în legătură și cu populația **BESSILOR** (lat. **BESSI—ORUM**) despre care relatea frecvent și **Ovidiu** în elegiile sale, ca una care trăia amestecată cu geții și din care e posibil să se fi ițit și neamul **BASSARABILOR** o dată cu denumirea dată ținutului **Basarabiei** sau anterior acesteia.

3. Iată cum stau lucrurile și cu frecvent folosită expresie **O.K.** de către noi toți. Englezii și americanii au împrumutat-o din germana medievală, căci **O** = inițiala prepoziției **OHNE** = „fără“, iar **K** = inițiala substantivului **KOST**, care, la origine, însemna **HRANĂ/MÂNCARE**. Așadar, fără mâncare era condiția cu care unii patroni angajau lucrători; bănuim că nu prea erau numeroși

acei muncitori care-și ofereau forța de muncă în atari condiții, de aceea patronii prudenți așezau în fața atelierului/magazinului o tăbliță cu anunțul privitor la noi angajări, cu specificația **O.K.**. Substantivul **KOST** căpătând mai apoi și sensul de **PREȚ**, la plural — **KOSTEN** însemnând **CHELTUIELI**, iar verbul **KOSTEN** = ne trimite la geticul **KOST/GOST** și **GUST** pe care îl regăsim în româna actuală, și care, în afară de sensul concret legat de mâncare, sens legat și de fiziologia gustului, a mai căpătat și un sens abstract, de tipul gust la îmbrăcăminte, gust artistic etc.. Înșușit și de francezi, și de spanioli, cu sensuri foarte asemănătoare.

Constatăm, stimatei cititori, că la **comediograful Plaut**, care a trăit în sec. III — II î.e.n., fiind aproape contemporan cu **Cato Major/Cato cel Bătrân**, întâlnim cuvinte și expresii geto-dace puse în gura personajelor sale — **GEȚI** și **DACI** deopotrivă, probând cu prisosință că seminția **traco-geto-dacă** locuia pe teritoriul Italiei cu aproape 5(cinci) secole înainte de cu totul parțială cucerire a Daciei de către legiunile romane; iar limba, inclusiv toponimia, sunt argumente de cedru și marmură în judecarea corectă a unui fapt istoric petrecut ca atare; iată de ce socotim că este de mare utilitate o cercetare interdisciplinară **LIMBĂ — ISTORIE**, al cărei început îl inaugurăm acum.

LIMBA DACILOR

În prezent originea cuvintelor este stabilită pe criterii etimologice.

Etimologia pot determina originea unor neologisme cu destul de mare acuratețe, dar sunt cu atât mai incerte cu cât ne îndepărtăm de contemporaneitate.

Un cuvânt nu poate fi atribuit cu certitudine unei limbi, în situația în care el este prezent în mai multe limbi. Se acordă de obicei prioritate documentelor scrise, ținând cont de vechimea lor. Documentele antice europene, sunt extrem de sărace și ca atare sursa de erori este mai mare.

Cuvintele cu etimon comun nu sunt niciodată identice, ca nuanță semantică și nici sonor, în două sau mai multe limbi.

În etimonul comun sunt comune câteva morfeme și niciodată toate morfemele care includ și accentul.

Diferențele amintite sunt evidente la nivelul morfemelor — concept lingvistic francez, elaborat în secolul trecut. Dar pentru a înțelege logica expunerii ce urmează, trebuie să știm, conform conceptului lingvistic francez, că un morfem este o componentă a unui cuvânt. Acesta prin definiție poate constitui originea altui cuvânt. Morfemele sunt elemente morfologice din care se compune un cuvânt și ca atare au o vechime mai mare decât cuvântul însuși.

Morfemele sunt originea reală a cuvintelor. Etimonul este doar vehicularea (?) cuvintelor.

Pentru o analiză profundă și real științifică nu are sens să discutăm etimologia neologismelor. Această analiză se poate face asupra nucleului de bază al unei limbi, al cărui fond principal este estimat a avea între 1000 și 3000 de cuvinte.

În **Dicționarul Explicativ al Limbii Române** editat de **Academia R.S.R.** în 1975 sunt trecute 1000 de cuvinte cu etimon necunoscut, dintre care aproximativ 800 sunt de uz curent (?) și fac parte din nucleul amintit. Dintre acestea exemplificăm doar câteva, cum ar fi: a lumina, a urca, a băga, a renunța, a beșteli, a bărfi, a bodogași, băiat, ban, aprig, amurg, glică, a mișca etc. Remarcăm între acestea mișcarea care după cum știm reprezintă esența universului.

Apartenența unor etimoane albaneze și macedonice la limba dacilor este și ea recunoscută, astfel încât fondul principal de cuvinte se rotunjește simțitor.

Rămân doar etimoanele latine, care necesită o analiză mai amplă decât cea făcută de înaintașii noștri, cu secole în urmă.

Ei nu știau că Peninsula Italică a fost sistematic colonizată de o populație din sfera noastră, dunăreană și balcanică, cu mii de ani înainte ca trupele Imperiului Roman de origini amalgamate, să fi pătruns în Dacia.

Cea mai veche atestare este situl arheologic de la **MOL-FE** din provincia italiană **APU-GLIA** și are o vechime de 7000 de ani. **GLIA** este cuvânt românesc cu etimon necunoscut. Populația din zonă poartă numele de **MES-API** și **I-API-GII**, cu etimon dac **API**.

A doua atestare cheie este situl arheologic **Villanova**, din apropierea Romei, specifică vorbitorilor de limbă latinofaliscă. Originea arheologică a acestora este pe malurile Dunării, în zona Banatului românesc. **VILA** = casă (în limba hitită). Originea hitiților este tot peridunăreană.

Susținătorii latinizării limbii dacilor constată aspectul rotacismului și al evoluției lui „C“ în „P“ ca fenomen omniprezent în etimoanele latine ale limbii române.

Nici rotacismul și nici evoluția lui **C** în **P** nu apar în alte etimoane străine „intrate“ în limba română, nici de la greci, nici de la macedoni și nici de la albanezi, vecini mai vechi ai dacilor decât romanii.

Regatul **Dac** a fost cel mai puternic rival al Imperiului Roman, 150 de ani înainte de înfrângerea lui **Decebal** și 165 de ani după aceea. Pe timpul ocupației romane a 15 % din teritoriul Daciei au fost numeroase răscoale sângeroase și câte un război daco - roman aproape la fiecare 20 de ani, până la alungarea romanilor și încă 200 de ani după aceea. Dacii s-au aliat probabil și cu **Atila** de vreme ce acesta se intitula rege al hunilor, dacilor și metonilor. Metonii erau daco-geți suddunăreni autorii anului sau ciclului de 19 ani.

Rumânii și cu romanii sunt de același neam și vorbesc o limbă latină comună de 7000 de ani și nu de 1900 de ani.

Nu există nici o explicație plauzibilă — bșgică și științifică — pentru aspectul complicat al etimoanelor de latină clasică din limba română.

O preluare prin viu grai, pe parcursul a 165 de ani de beligeranță, trebuia să fie integrală cu sufix cu tot, fapt ce lipsește, în discordanță cu alte etimoane.

Rotacismul, schimbarea lui **L** cu **R**, aproape constantă, într-un anumit raport cu vocalele învecinate, ca și în evoluția lui **C** în **P** pot rezulta fie dintr-un defect de formare sau dintr-un proces de școlarizare. Școlarizarea greacă, arabă și slavă a produs acest fenomen de modificare a morfemelor și de formare „artificială“ a cuvintelor.

Este evident că nu **L** ci **R** este mai greu de pronunțat, ca și **P**, cel puțin pentru copiii preșcolari și chinezi.

În urmă cu peste 300 de ani, tribul **Villanovienilor** putea să aibă un defect familial de fonație transmis apoi peste generații.

Fenomenul invers rotacismului nu poate fi exclus.

Cuvintele cu etimon necunoscut pot dovedi că limba dacilor era o limbă cu tot atâtea cuvinte latine ca și limba română de astăzi, exceptând neologismele. Morfemele lor sunt comune cu restul lexical român.

Aceste peste 800 de cuvinte din fondul principal al limbii, fără origine străină, sunt românești de pe vremea pelasgo-daco-geților, cei care au stat la originea tuturor formelor cunoscute ale limbii latine, prin morfemele pe care le-au răspândit.

Morfemele sunt o categorie lingvistică insuficient explorată.

Morfemele pot fi sistematizate sub formă de coduri sonore, utile în depistarea de rădăcini de cuvinte și cuvinte monosilabice ieșite din uz.

Fiecare cuvânt face parte dintr-o sferă semantică, dar numai o parte din cuvânt, conține numele sferei semantice respective, restul cuvântului având părți descriptive sau flexionare. Părțile de cuvânt sunt morfeme, dar morfemele rădăcini de cuvinte le putem numi coduri sonore sau morfeme codate, datorită înțelesului lor constant și precis în cadrul sferei semantice respective.

Nu poți vorbi despre sfera semantică **APĂ** fără ca un morfem din cuvântul respectiv să nu însemne **APĂ**.

Cuvintele: **U-DĂ, UN-DĂ, IN-UN-DA-ȚIE, SCĂL-DA, CASCA-DA, ZĂ-PA-DA, CA-DA, CĂL-DA-RE** au etimoane diverse și toate se referă la **APĂ**

dar cuvântul **APĂ** lipsește. Morfemul care înclocuiește cuvântul **APĂ** și înseamnă sigur **APĂ** în aceste cuvinte este **DA**.

În cuvintele: **SU-DOA-RE, DO-NU, DA-NU-BIU, DU-NĂ-RE**, morfemul **DA**, devine **DOA, DO, DA, DU**, putând fi codificate **D□**, o pătrățică sau orice simbol convențional pentru sunetul vocalic care devine fictiv.

Morfemul **DA** și codul sonor corespunzător își mențin valoarea de cuvânt **APĂ**, obligatoriu în sfera semantică **APĂ**, dar poate pierde orice legătură cu apa în altă sferă semantică.

În cuvântul **DACI** putem presupune două morfeme **DA** și **CI**. Sfera semantică a cuvântului este nume colectiv de oameni, precum **GRE-CI, TUR-CI, CINE, CI-NEVA**, în care **CI** este un morfem cu înțeles precis de om, de persoane.

În cuvântul **DACI** putem doar presupune că **DA** ar însemna tot **APĂ**, știind că el poate însemna și **APĂ**.

Reținem că dacii din zona **Alba-Iulia** purtau și numele de **API** și că orașul însăși purta numele de **APPULUM** sub administrația romană. Reținem de asemenea că în tradiția locuitorilor **României**, este de a include **APA**, râul în onomastica colectivă. Aici putem exemplifica prin: **Mureșeni, Someșeni, Olteni, Argeșeni, Moldoveni = OAMENII RĂULUI = DA-CI**.

Demonstrația este lungă și poate plictisitoare, dar **RU** din cuvântul **RUMÂN** este un morfem **APĂ** doar o eufonie pentru **RĂU**.

Morfemul **MÂN** în sfera semantică **OM**, înseamnă om, persoană ca în **ARMÂN, AR-MEAN, MAN = OM** (în germană sau în engleză), **MÂN-DRA, SĂRMAN, NI-MEN-I, OA-MEN-I**.

Confuzia **RUMÂN — ROMAN**, vine de la **RO-MA**, oraș etrusc numit de ei **RU-MA**, pentru că prin **RU** numeau râul și prin **RUMA** denumeau fluviul.

Observăm pe de o parte că **DACI** și **RUMÂN** înseamnă același lucru exprimat prin morfeme diferite și pe de altă parte că **APĂ** era un cuvânt dac cu același înțeles de vreme ce ei se numeau și **API**.

Cuvântul a **LUMINA, LUMINĂ** este cu etimon necunoscut, deci pelasgo-daco-get.

Morfemul **LU** face parte atât din cuvântul hitit **LUCI** cât și din cuvântul latin **LUX**, ambele însemnând lumină.

Morfemul **MINĂ** din sfera lumină este prezent în cuvintele **DI-MINE-ATĂ** și **MĂINE** cu același înțeles ca și în **DU-MINE-CĂ**. Morfemul **MINĂ** devine un cuvânt bine definit. Evident că nu se poate concepe **MINE-RITUL** fără **LU-MINĂ** esența cuvântului **MINĂ**. Originea mineralului însuși este în România.

Limba pelasgo-daco-rumână este limba celor care s-au retras din calea apelor potopului din **Marea Neagră** de acum circa 7000 de ani, pe măsură ce Mediterana invadea acest teritoriu vast situat sub nivelul Oceanului Planetar, oază de supraviețuire în timpul glaciațiilor.

Pe piatra de pe mormântul lui **Ștefan cel Mare** scrie că el a murit la anul 7000 de la facerea lumii, unul dintre momentele marilor migrații.

Istoria și morfemele mai pot descifra secrete nedesluite până în prezent.

Limba dacilor era o limbă latină, înainte de cucerirea romană, era char mai mult de atât, era muma limbii latinești.

Spațiul daco-român este spațiul celei mai vechi civilizații europene. Aici a apărut agricultura europeană. Daco-românii sunt cei mai vechi sedentari din Europa.

Limba daco-română este donatoarea de etimoane, și nu receptoare, precum se susține. Rămâne să cercetăm măcar etimoanele limbilor vecine care afirmă etimoane românești, pentru ceea ce susținem noi că este etimon străin. Morfemele sunt mai vechi decât cuvintele.

Cuvântul a **V-APO-RI-ZA** se referă la **APĂ** și are un etimon francez, dar **APĂ** nu există decât în limba română.

Așa s-a vaporizat și istoria românilor, dar ea poate fi recondensată, cu un mic efort de logică.

Dacă noi ne numim **RU-MĂNI**, oamenii apelor, frazezii lui **Clavis** al **V-lea** se numea **RU-PUARI**, adică **PUII** apelor și de aceea păstrează în memorie morfemul **APĂ**, chiar dacă ei nu o mai numesc **APĂ**, ci **O** (eau), așa cum o numim și noi în **O-MĂT**, cuvânt cu etimon slav pentru că **OMETU** înseamnă „**POSPA** și a **MĂTURA**“ în limba slavă, fără a specifica, care din ele, deoarece par a fi mai multe.

OMĂTUL este totuși o APĂ și nu o MĂTURĂ,

de aceea studiul morfemelor este important !

Lucian CUEȘDEAN

Elemente de spiritualitate creștină în opera lui Brâncuși

dr. Nina STĂNCULESCU

Proveniența țărănească a lui Brâncuși, din străbuni, precum și creșterea primitivă „acasă”, în regiunea județului Gorj, l-au înrădăcinat unei spiritualități specifice, cu datini străvechi, păstrate cu sfințenie, cărora li s-a încorporat un creștinism venit din timpuri apostolice și răspândindu-se treptat și firesc, fără să fie impus și fără să creeze convulsii. Motive decorative din vremuri neolitice, încărcate de semnificații apotropaice, expresii cosmogonice sau de înțelepciune, în forme sintetice de o simplitate geometrică, au străbătut veacurile până în zilele noastre: spirala, romb, ovoidul, cercul, „dinții de lup” etc., integrate bogăției de icoane și de repetarea neabătută a semnului simbolic al Crucii veghind la răscruce, în case și pe acoperișuri, în cimitire. Străbunicul lui Brâncuși a cioplit cu barda biserița din cimitir, peste drum de casa lui natală și ai cărei stâlpi și pâlămare au fost decorate cu însemne simple străvechi, ce aveau să fie apoi preluate și reconfigurate de Brâncuși, în operele lui.

Ca orice copil de țaran — dar probabil mai intens ca alții, întrucât mama lui a vrut să devină prax — Brâncuși a fost integrat vieții religioase a satului, liturgiilor și celorlalte slujbe din timpul sărbătorilor, obiceiurilor sfinte din viața de zi cu zi, la masă, la culcare etc. Părintele Dumitru Stăniloie remarcă faptul că „țaranul român se deprindea la Liturghie să vadă lumea cu alți ochi, învăța să o vadă poleită în albul strălucirii dumnezeiești, plină de taina prezenței divine, a luminii taborice”... „Nu mai era iobagul disprețuit... ci copilul lui Dumnezeu, în casa minunat frumoasă a Tatălui ceresc, înfrățit cu plaiul, câmpul, codrul, împletindu-și cântecul cu trilarile pășărilor”. Copilul Brâncuși, pe lângă drumurile lui la ciobanii de la stână, la olari, a fost dus de mic și apoi s-a dus și singur și la Mânăstirea Tismana, din preajmă înființată în secolul al XIV-lea de Sfântul

Nicodim care a adus de la Muntele Athos învățătura rugăciunii neîntrerupte a lui Iisus din predania isihasmului. Aceasta este copilăria despre care avea să spună că i-a păstrat un tezaur de bucurie pentru toată viața, pe care a părăsit-o plecând după „căpătuală” și de care se va depărta și mai mult studiind „sculptură occidentală” la București și la Paris. Dar legătura cu lumea ortodoxiei lui de acasă nu se va întrerupe niciodată. Cu vocea lui caldă și bogată, după cum și-o amintesc cunoscuții, a cântat în cadrul corului Carmen al lui Kiriak, pe urmă la biserica română de la Paris, unde a slujit și ca diacon, cum o atestă o fotografie rămasă de atunci. Se spune că știa toată Liturghia ortodoxă pe dinafară. Și când, în 1922, a revenit la Hobița cu „micuța irlandeză”, Eileen Lane, i-a lăsat preotului bani și daruri în numele lui.

În 1904, când a plecat la Paris spre a-și desăvârși învățătura sculpturii occidentale studiate la București, Brâncuși nu era doar un simplu învățăcel oarecare, absolvent strălucit al Școlii de Arte Frumoase, el avea adunată în sine iscusința meșteșugărească ancestrală, încrustată unei spiritualități — credințe, obiceiuri — proprii, diferită în multe privințe celei din Apus. Nu-i de mirare că în aceste condiții, realizările lui mimetice din atelierul academist al profesorului Mercie i s-au părut până în cele din urmă „cadavre”. Și nici că succesele lui în stilistica marelui sculptor Rodin, de asemenea nu-l mai multumeau, cu sentimentul că îl „pășăsea”. Își dorea să ajungă să extragă din toată școlirea lui de până atunci, ca din lada de portocale a tinereții lui în birtul de la Craiova, o autentică vioară care să cânte minunat.

El a vorbit destul de puțin despre frământările și strădaniile care l-au dus la alcătuirea finală a operelor lui.

Somnul — 1908

Cunoaștem sau bănuim acestea din relatările unor întâmplări de pe parcurs, ca în cazul „Rugăciunii”, sau din evoluția variantelor unei anumite teme, ca în cazul „Sărutului”, a „Păsării”, a „D-rei Pogany” ș.a. Se știu însă încercările lui de stilizare a figurilor mimetice prin netezirea

detaliilor și a asperităților, estompare a expresivității feței, implicit a patosului rodinian, sau intercalare a operei tot mai mult unei forme ovoidale. Era în acest demers ceva din acea dorință expimată de el, ca lucrările să-i stea pe fundul apelor spre a fi netezite. Se ajungea astfel la acea esență senină, pură dinlăuntru a tot ce există, conform cuvintelor lui: „simplitatea nu e un scop în artă dar ajungi la simplitate mergând către esența lucrurilor”.

Totdeauna operele lui au vădit o aleasă armonie a părților, o oarecare decantare a detaliilor încă de la acel Cap de expresie, din 1902, care a umplut de admirație pe exegeți, la „Mândrie” sau la Capetele de Copii ș.a. De prin 1906 imagini succinte se afundă în masa gipsului, în bun obicei rodinian, ca în cazul unor opere dis-

Monument funerar Petre Stănescu cu „Rugăciunea”

aspectul operelor, îmbinându-și în alcătuirea acestora spirala, meandrele, dinții de lup etc.

(de la „Somnul” devenit „Muză adormită” și mai apoi „Începutul lumii”, la toată evoluția în timp a Păsării măiestre până la a deveni însemn de „Zbor”, sau „Cocoșul”, crescând uriaș în mijlocul atelierului, în sfârșit toate imaginile lui, în „idoli ai unei lumi noi”, cum le-a numit Jean Cassou). Din tot acest univers miraculos, sinteză nesfârșit variată de natură efilat organică, om cumpănit de legi și divinitate care chiamă și susține, a pornit de fapt la drum cele trei opere denumite de Petru Comarnescu „ale cotiturii”, din 1907: „Cumințenia pământului”, „Sărutul” și „Rugăciunea”. Prin aceste opere de un figurat și antropomorfism epurat, traiectul creației brâncușiene se îndreaptă hotărât către simbol și semnificație, către gest și „realitate interioară”, într-o devenire din ce în ce mai susținută, până la acel summum a tot ce a făcut o viață, incorporând totodată și o întreagă spiritualitate, care la

Legende românilor

LEBEDELE CÂNTĂTOARE

(continuare din RĂDĂCINI nr.1)

Deodată în toiul rugăciunilor, pământul s-a cutremurat, hora munților a săltat în pini, Nistrul, Tisa, Dunărea și țărutul Mării Negre, de la Tyras la Dionysopolis și-au adâncit valurile și astfel s-a înălțat un altar al altarelor. În acele clipe luminate de geana străvezie a zorilor, pe bolta cerului înstelat trecea Apollo în tovărășia Pleiadelor. Zeul auzise ruga pământului carpatic și astfel întindea o mână de ajutor. În explozia de bucurie a oamenilor, în urale și mulțumiri că zeul prieten nu îi uitase, lebedele cântătoare s-au ridicat în zbor și s-au pierdut în spirale către cer, iar în urma lor a rămas liberă țara îmbrățișată de ape, o

țară fără seamă de frumoasă și bogată.

De atunci nu s-a mai auzit ca lebedele să vină la rugă, în marile sărbători, dar după cele povestite de Hecateu Abderina, apoi de Diodor Sicul și amintite mai târziu de Claudian Aelian, țara altarelor dintre ape a rămas pe veci protejată de zei. Sub blestemul acestora, duhurile rele au rătăcit pe drumul fără întoarcere, imperiile care s-au întins peste această vatră sfântă s-au năruit, iar căpeteniile care au cutezat să ridice semn nou de hotar au pierit fără urmă. Lebedele cântătoare au rămas alături de Apollo și numai la grea încercare își vor face cale în văzul tuturor, în Carpați.

format: „Coloana fără sfârșit” de la Târgu Jiu.

Pe acest parcurs al transfigurării naturii, în care majoritatea operelor au căpătat o tendință de înălțare, după acel sentiment înrădăcinat în popor că întreaga fire se îndreaptă spre Dumnezeu și, multe au început să iradiază lumină, ca rupte din Rai, întreaga creație brâncușiană a fost dominată de cele trei opere ale cotiturii, care i-au asigurat unitatea și interrelația mereu schimbată, mereu păstrându-se aceeași. Epoca râvnea nu numai revenirea la natură, la cumințenia unui pământ dător de forță și de viață, dar și la acea comuniune a Iubirii care să refacă unitatea unei lumi desbinată în chiar structura sa, și întru acestea, desigur,

Vedere din atelier — foto C. Brâncuși

râvnea mai cu seamă, chiar dacă uneori confuz și haotic, reînnoirea vechii legături cu Cerul. Primul Sărut al lui Brâncuși, din 1907, a fost denumit de acesta „Drumul Damascului”: din acel moment se statomicea în opera sa atât cioplirea directă strămoșească cât și, îndeosebi, la baza temelor sale, virtutea esențială creștină a Iubirii.

Apel!

În urma unui sondaj care să releve ceea ce știu românii și dacă sunt interesați de istoria țării, concluzia a fost evidentă: tot mai mulți români doresc să cunoască în amănunt partea istoriei noastre care-i cuprinde pe pelasgi, geto-daci, români ca părți ale aceluiași trunchi de neam și cu precădere misterioasa civilizație a dacilor. Această concluzie a determinat un grup de istorici, cercetători în istorie, autodidacți (oameni de artă, medici și de alte profesii) să ia hotărârea să înființeze și să organizeze Biblioteca „Nicolae Densușianu”. În aceasta urmează să fie strânse la un loc: lucrări de istorie, cărți, documente arheologice sau scrise, materiale de presă (articole publicate) care să facă referire la perioada preantichă și antică din istoria românilor — incluzând aici și marea și misterioasă civilizație a dacilor. Se dorește în acest fel crearea unei arhive sacre, și private a neamului nostru.

Rugăm pe această cale ca toți cei care doresc să facă donații să se adreseze la
tel. 0723/27.67.46

ATENȚIE:

răspunderea pentru cele scrise în revista RĂDĂCINI, este exclusiv a autorilor materialelor publicate.

De la vârful Găineii, la o depărtare de vreo 40 km spre vest, în hotarele satelor din zona Gurahonțului — Iosășel și Gura Văii — sau mai păstrat o serie de tradiții, toponime și alte vestigii care prezintă o mare asemănare și se pare că au o strânsă legătură cu mitologia antică.

Catena de munți ce se desprind din vârful Bihariei și care coboară spre sud-vest printre văile Crișurilor Alb și Negru se numește „Codru Moma”, cu vârful cel mai înalt „Moma” sau „Momuța”. Vizavi de acest vîrf, la sud, în Munții Zărandului, se înalță alt vîrf numit „Drocea”. În aceste părți Baba Docia era numită „Baba Drocea”. Credem că atât Moma Codru cât și Drocea au fost odată dedicate aceleia pe care romanii o numeau „Mater Montium” iar aici era „Moma sau Mama Codrilor”.

Din masivul Codru Moma se desprin-

Urmele culturii „magnei Mater” sau Gaeii în ținutul Zărandului

Ioan P. BOGDAN

de o coloană de dealuri ce iau direcția spre sud și care într-un anumit loc se desfac în trei dealuri paralele având forma unei furci cu trei coarne, care coboară până în marginea văii Crișului Alb unde se întrepun brusc formând o depresiune stâncoasă pe o lungime de vreo 4 km, numită „La steni Honceanului” sau „Steni de la Iosășel”.

Cele trei dealuri se numesc Măgura, „Dealul Boilor” și Glemeia și sunt bogate în cremene pe care omul, după cum o dovedesc cercetările arheologice din

zonă, a prelucrat-o în unelte în epoca paleolitică.

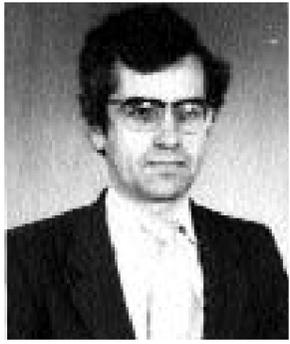
Pe dealul dinspre răsărit numit Măgura se înalță două vârfuri dintre care unul este numit „Vârful zânei” iar al doilea „Vârful Steanului”. La o depărtare de aproximativ 2 km se înalță al treilea vîrf numit „Vârful Medeeșului”. Există o asemănare între denumirea acestor trei vârfuri și numele celor trei Gorgone din mitologia antică, denumite de Hesiod: „Steno, Eurial și Medusa”, care locuiau pe țărmul râului Okeanos. Lui Steno îi

corespunde vârful Steanului, lui Euriale — Vârful zânei, iar Medusei — Vârful Medeeșului. Denumirea de Euriale cu înțelesul de zână (gr.), în limba latină îi coresponde „latus”, cu înțelesul de larg, lat. Nu ne putem gândi decât la zeița (zâna) care purta un nume asemănător — Latona, mama zeului Apollo. Deci vârful zânei s-a numit după numele zeiței Latona — fiind cel mai lat dintre cele trei dealuri.

Legătura este cu atât mai interesantă cu cât în tot ținutul se serbează, din primăvară până-n toamnă — Nedeile. Este vorba de o serbare populară care trebuie să fi fost instituită în cinstea unei ființe care a iedit din comun și pe care o putem asimila cu Medeea sau Nedeia din mitologia greacă.

Satul cel mai apropiat de „Vârful zânei”
(continuare în pag. 7)

INTERVIUL LUNII

MM. — *Domnule Mihai Popescu sunteți doctor în literatură, fiind în același timp bibliotecar la Biblioteca Militară Națională.*

Foarte puțini știu că între formația filologică și profesia de bibliotecar există o strânsă legătură. Pe dumneavoastră ce v-a determinat să alegeți această profesie?

M.P.— În anii liceului și ai facultății, biblioteca mi-a permis să cunosc viețile celor mai mari personalități ale neamului românesc și ale lumii. Multe dintre aceste spirite alese au simțit chemarea cărților și au fost bibliotecari: Bogdan Petriceicu Hașdeu, Mihai Eminescu, Nicolae Densușianu, George Călinescu, Jorge Luis Borges și alții. Mai târziu am înțeles de ce marele orator Cicero considera că biblioteca este „sufletul casei”.

MM.— *Puteți să ne spuneți ce deosebiri, sau ce oferă în plus o bibliotecă militară față de o bibliotecă „civilă”?*

M.P.— Prin originea și structura colecțiilor, prin rostul lor, și conform Legii Bibliotecilor, bibliotecile militare sunt biblioteci specializate. Prin funcționarea sa neîntreruptă, începând din 1860 până astăzi, Biblioteca Militară Națională a acumulat însă un fond enciclopedic de publicații, pe care le gestionează și le oferă spre consultare instituțiilor și personalului armatei, comisiilor de specialitate ale celor două camere ale Parlamentului, Colegiului Național de Apărare, tuturor organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, precum și tuturor cercetătorilor interesați de problemele securității

și apărării naționale, istoriei și tehnicii militare.

MM. — *Știu că elementul central al tezei dumneavoastră de doctorat îl reprezintă Nicolae Densușianu. De ce? Nu credeți că această alegere a însemnat un act de curaj? Vă întreb aceasta în contextul controverselor și contestărilor exprimate de unele voci, fie ele de istorici sau nu, și înainte și după apariția „post mortem” a lucrării sale fundamentale „Dacia preistorică”. Aceste contestări făcându-se auzite și astăzi la aproape 100 de ani de la apariția cărții.*

M.P. — Importanța lui Nicolae Densușianu în studierea rădăcinilor cele mai adânci ale preistoriei și istoriei noastre naționale este mult prea mare pentru a fi rămas necontestat. Însă nici unul dintre cei care îl contestă nu a făcut o analiză științifică serioasă privind eventualele puncte „nevralgice” ale operelor sale. Și mai grav este că acești contestatori dovedesc, ba, chiar se și laudă că nu l-au citit. B. Petriceicu Hașdeu, Nicolae Iorga, Mircea Eliade, Romulus Vulcănescu, David Prodan au recunoscut valoarea interdisciplinară și transdisciplinară a activității lui Nicolae Densușianu. Puțini știu că regele Carol I a ținut să aibă în biblioteca personală primul exemplar tipărit din „Dacia preistorică”.

Contestarea de care amintiți mă trimite cu gândul la atitudinea oceanografulor „de meserie” față de Jacques-Yves Cousteau.

MM. — *Cum este privit Nicolae Densușianu în mediile militare românești?*

M.P.— A fost respectat atât în timpul celor 27 de ani în care a fost bibliotecar și translator al Marelui Stat major, cât și astăzi, când bustul său străjuiește liniștea cititorilor în sala de lectură care îi poartă numele, iar teza de doctorat închinată

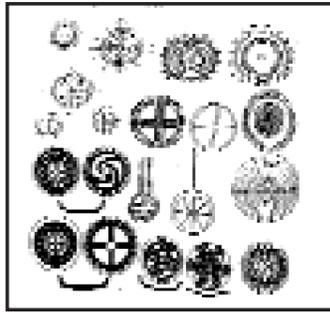
(continuare în pag. 7)

Simboluri cromatice cultice

— selecționate pentru ritual —

Tamara MACOVEI
(Chișinău)

Simbolurile cromatice constituie o notă aparte în studiul policromiei bunurilor casnice, deoarece caracterul mistic al credințelor primare a asigurat penitența practicilor în selecționarea și folosirea pigmentilor coloristici. Din ce-

Simbolul crucii, cel mai des întâlnit în arta străbunilor. Brațele sale reprezintă Cei Patru Zei ai Universului — Tatăl, Mama, Fiul și Fiica — tuspătru alcătuint O Singură și Supremă Ființă Divină.

le mai vechi timpuri, pigmentul selecționat a fost luat drept simbol, în manifestările cultice. Anumite nuanțe au fost comparate cu elemente obiective ale entităților abstracte, au fost întărite cu pragul thanatic, cu esența axelor existențiale. Culoarea-simbol a făcut parte din riturile și ritualurile cultice, a întărit conținutul primelor concepte și doctrine religioase.

Ocru-roșu, a fost prima culoare folosită în scopuri cultice încă din perioada Riss-Wurm (mileniul 50). Acest oxid era păstrat cu sfințenie, adus de la distanțe foarte mari, era cernut pe articulațiile celor trecuți peste pragul thanatic, era presărat pe cărările și pe pomoteala locuințelor, era uns pe amulete (în urmă cu 13 milenii), era așezat pe obiectele menite să apere oamenii de rău. Sacralitatea acestei culori-simbol s-a resimțit peste milenii, peste multe civilizații, fiind un simbol arhetipal în conceptele tuturor timpurilor.

Alb-Crem, culoarea osului învechit, nuanța proprie axului thanatic a fost stabilită în mileniul al VII-lea, odată cu încărcarea inciziilor ceramice cu pastă din calcar și praf de oase. Alb-Crem a fost asociat cu alte simboluri ale lumii subterane, („Să ajungi până în pânzele albe”), cum ar fi imagini de păsări răpitoare, gheare, ape involburate, întuneric etc.; a fost asociată cu toate simbolurile lumii veșnice.

Negru-Brun, de la început a fost selecționat drept nuanță proprie a Zeitei-Mamă, simbolizând fertilitatea, zeita fiind partenera Zeului-Tată (Soarele). Negru-Brun, culoarea Pământului transpusă în simbol a fost semn aducător de bine. Credințele precreștine au pus această culoare în opoziție cu cea Albă în veșmintele ce le purtau oamenii la rugă. În simbolurile cromatice care se găsesc și în țesături, Ocru-Roșu, Alb-Crem și Negru-Brun au rămas culori primare arhetipale.

Făcând apel la memoria fragmentelor ceramice rămase mărturie din neoliticul superior și din etapele preistorice următoare cântărind analitic conținutul relictelor și a relicvelor cultice, apelând la surse documentare istorice, mitologice, etnologice se crează posibilitatea studiului comparativ din perspectiva firului continuu pe care sunt urzite valorile spirituale autohtone, carpatice.

Dacă aducem arc peste timp, din marea civilizație neolitică până în zilele noastre, atestările incontestabile confirmă că semnele imprimate în multiple chipuri, nuanțele concepute și așezate de om pe bunurile create de mâna lui au fost expresii ale sentimentelor cultice materializate în metagrame prealfabetice.

Trăirile cultice primare au stat la baza relațiilor dintre oameni, în rapor-

turile acestora cu Cerul și ele, numai ele, au creat valorile. Din acest echilibru s-a născut graiul scris în simboluri și prima pictogramă. Prin semne sonore, grafice și cromatice, prin mișcări adoratorii, comunitățile omenești s-au făcut înțelese în relațiile lor sociale, în legăturile strânse imaginare cu forțele Atotcuprinzătoare.

Decriptarea simbolurilor, descifrarea elementelor coloristice, reprezintă un segment important de analiză în cultura și civilizația Carpatică. Din valorile reprezentative ale nucleului Europei Vechi, ale înfiștatormicilor, latura orientală a Spațiului Carpatic pare să fie la îndemână în analize firești. Astfel punctul principal se va concentra pe segmentul european al arealului Cultului Solar, și pe simbolurile arhetipale ale acestuia, existente active și astăzi.

Primul semn cromatic vizualizat și interpretat a fost Ocru-Roșu. Omul preistoric în îndepărtata perioadă a paleoliticului mijlociu era impresionat, ca și alte viețuitoare, de contactul cu efectul culorii, mai ales în prezența luminii Soarelui și a Focului. Când Soarele a fost considerat entitate ocrotitoare, culoarea razelor a intrat în ritual. Iar în ritualurile și obiceiurile arealului Carpatic nuanțele culorii roșii au fost dominante, în ceramica de ritual (dovadă incontestabilă este ceramica pictată aparținând Culturii Cucuteni), în textile, mai ales prin firul de lână roșie, practicat în cele trei etape ale vieții: nașterea, nunta, înmormântarea. (Vezi culorile firului de măștișor)

Valoarea semiotică a acestei culori, în particular, dar și a celorlalte culori în genere, face parte atât din categoria obiectelor de ritual cât și funcționale și poartă un caracter simbolic. Semnificația acestor simboluri, ca și ele însele, nu se schimbă în timp, ci se conservă în datini.

Veșmintele-costumul, este un produs al laturii cultice a existenței omului. Dacă s-ar fi impus numai legea funcțională ar fi trebuit să existe numai un singur tip de îmbrăcăminte (vezi hainele termoizolante). Dar atâtea feluri, atâtea variante, pe structură simbolică pentru veșminte colorate, a căror funcționalitate nu este recunoscută de alte grupuri umane, indică existența unor atribute pe care colectivitățile le atribuie independent veșmântului lor, indispensabil ritualului. Diferențele dintre veșminte și haine se datoresc semnelor distinctive înzestrate cu valoare de simbol, specifice unor colectivități sedentare.

Dimitrie Cantemir în „Descriptio Moldaviae” a relatat faptul că miresele se acopereau cu văl roșu, în acea perioadă roșul fiind simbolul cromatic al castității. Aceeași semnificație a culorii roșii în costumul mireselelor se întâlnește, cam în aceeași epocă și în alte regiuni ale Europei.

Ivan Evseev în lucrarea „Simboluri Folclorice” subliniază că brațele nuptiale, aveau, de regulă, culoarea Roșie căreia i se atribuiau puteri apotropaiice (apărarea împotriva deochiului, izgonirea duhurilor rele). Tot Brăul Roșu era aruncat spre cer la semănatul grâului strigându-se în același timp: „să crească grâul cât brăul”, iar culoarea roșie avea aceeași putere apotropaiică (brăul roșu purtat de bărbați, de preoți în ceremonial etc.)

Semnificația culorii Roșii se impune în opoziție cu Alb și Negru. Triada denumită de Oleg Lisenco, din Sankt Petersburg, „Textilele — Ritualul — Omul” se transformă într-o structură dinamică Alb — Roșu — Negru și nu este altceva decât clasificarea culorilor pe baza cărora se alcătuieste sistemul semnificației culorilor în modelele tradiționale ale lumii.

Rolul ritualic al culorii roșii depinde de poziția pe care o ocupă, fiind un mijloc ce marchează hotarul între celelalte două culori. Poziția intermediară a

Roșului între Alb și Negru este identică cu poziția umbrei în triada Lumină — Umbră — Întuneric, unde umbra este contraversă luminii, dar în același timp nu coincide cu întunericul.

Ambivalența acestei culori este și baza caracteristică în calitatea sa de simbol ritualic. Semnificația în textile a Roșului este: vigoare, dominare, abnegație, provocare, eroism, luptă și spiritul de sacrificiu.

Culoarea Albă a fost folosită în scopuri rituale pentru accentuarea semnificației simbolurilor cultice. Cu pastă albă s-au încărcat inciziile statuetelor de lut, s-a încărcat conturul imaginilor gravate în piatră, uneori în metal. În toate situațiile această pastă a subliniat ritualurile axului thanatic; prezența culorii Albe era o parte importantă a scenariului specific fenomenului de trecere. Prin conținutul și forma de redare, prin imaginea întregită a ritualului împlinit, cu intervenția pastei albe, la început, apoi a pânzelor albe, această culoare și-a subliniat rostul sacru în contextul credințelor preistorice apoi în obiceiurile și ritualurile perpetuate până în prezent. În cromatica sacră culoarea Albă a reprezentat simbolul cu spectru larg al existenței dialogului permanent cu Cerul, a format opusul Roșului. Albul a rămas simbolul paradisiac, al înțelepciunii, al rosturilor veșnice imateriale. (Să aveți o viață veșnică și să ajungeți până în „Pânzele Albe” !)

Vestigiile arheologice arată că Negru-Brun a fost alături de Ocru-Roșu în exprimarea simbolică, în „scriere”, ca

Simbolurile unghiului, rombului și crucii, suportul sacru al artei neolitice carpatice prezent și în motivele naționale ale portului popular românesc și astăzi — motiv din Bărăgan și Văsieni (Basarabia)

și în metagramele pictate pe stâncile grotelor locuite. Această exprimare în simboluri presupune să fi fost superioară gândirii naturaliste. A fost superioară ideatic celei care a condus la redarea scenelor de vânătoare, de tipul celor de la ALTAMIRA. Gândirea abstractă a dat sens profund prin pată și contur final, a concretizat imaginea, în contextul raportului cu entitățile abstracte. În mitologia română Soarele este Tatăl, reprezentat prin Ocru-Roșu, Pământul este Mama, izvor de hrană, reprezentat prin Negru-Brun, aici simbolizând fertilitatea.

Albul-Crem, în plan simbolic, împarte viața în paradisiacă și subterană. Negru-Brun ca semn sacru la început, apoi în pânză, ca simbol a fost creat numai în asociere cu Roșu și Alb fără tendințe de contopire, sau ierarhizare. El a fost izvorul vieții de început, al vieții terestre, subterane, pentru adâncirea diferenței între bine și rău. Simbolurile redade coloristic, în pânze, prin nuanțe de negru se împart în faste și nefaste. La începuturi, semnificația acestei culori era de prosperitate, fertilitate, sobrietate, apoi de durere, rău sau distrucțiabilitate.

Peste tot în arealul sedentarelor carpatice, tricromia sacră a rămas punct de referință în ordinea stabilită cronologic: Roșu-Ocru, Alb-Crem și Negru-Brun. Pigmenții acestora au fost selecționați înainte de anul „Facerii Lumii” (5508 î.e.n.) și vor dăinui în ritual cât lumea și pământul.

Urmele culturii „magnei Mater“

(continuare din pag. 5)

este Gura văii, unde a circulat până târziu în evul mediu o legendă că aici a trăit o zână sau prințesă numită Voica sau Vochița. De aici și denumirea maghiară de Voika haza. Această prințesă, nu poate fi alta decât fiica bătrânului Novac pe care l-am identificat cu zeul Saturn.

Există cu această Voică sau Vochița a lui Novac, mai multe variante ale aceleiași balade, privind răpirea ei de către turci și despre luptele fratelui ei Gruia lui Novac cu turcii. Bătanul Novac este confundat de unii în folclorul românesc cu Baba Novac eroul sârb din armata lui Mihai Viteazul, deși Novac nu are nici o legătură cu acesta fiind identic cu zeul Saturn. Probabil că pe legendele mitologice antice ale acestor ținuturi au fost brodate în evul mediu noi legende cu o parte din personajele antice dar localizate în timp pe vremea turcilor.

După cum reiese din cele de mai sus, aceste serbări constituie o tradiție care, cu mari efor-

turi și sacrificii, a fost păstrată peste milenii, din antichitatea daco-getică până în zilele noastre. Or, dacă tradiția e antică rezultă că populația de astăzi a acestui ținut este continuatoarea peste milenii, pe aceleși locuri, a populației băștinașe care a creat tradiția, adică a daco-geților. Fără să exagerăm putem afirma că dacă continuitatea ar fi fost întreruptă măcar un moment, ar fi dispărut și tradiția și nu s-ar mai fi putut transmite. Cu atât mai mult, dacă poporul român nu ar fi fost urmaș direct al daco-geților, băștinaș în aceste locuri, ci ar fi venit mai târziu, după ce tradiția s-ar fi pierdut, ce interes ar mai fi prezentat pentru românii din jurul acestui munte să continue aceste tradiții și de la cine le-au preluat? Pe de altă parte, cum au ajuns tocmai românii să și-o însușească și s-o perpetueze și de ce nu și-au însușit-o alte neamuri care pretind a se fi așezat pe aceste locuri înaintea românilor?

Cert este că țaria cu care s-au

păstrat și cultivat aceste tradiții ca și celelalte mituri și legende ale poporului român reprezintă o componentă a ființei lui etnice. Ele nu au fost decât hrana lor spirituală care a fost realimentată an de an cu ocazia acestor sărbători, sus pe aceste vârfuri în locurile tradiționale ale divinităților lor.

În aceste părți și pe această creastă principală de munți ai Bihariei, din care fac parte: Călineasca, Piatra Grăitoare, Curcubeta Mare, Curcubeta Mică, Gruiu Dumii, Pietrele Aradului, Găina și Vulcanul, fiecare dedicate câte unei divinități, vedem noi „munții sfinți“ ai Daciei de care ne vorbesc scriitorii antici. Această creastă a fost odată „Pantheonul dacic“, iar reminiscențele lui mai dăinuie încă transmise în aceste serbări tradiționale.

Cultul acestor divinități și serbările lor au fost așa de adânc înrădăcinate în conștiința băștinașilor acestor locuri, încât nici un alt cult nu le-a putut înlătura și nici înlocui cu altele.

(continuare din pag. 6)

care îi poartă numele, iar teza de doctorat închinată vieții și activității sale va fi publicată în curând de Editura Academiei de Înalte Studii Militare.

MM.— În timpul documentării în vederea întocmirii tezei de doctorat ați găsit vreun indiciu care să confirme spusele contestatarilor potrivit cărora Nicolae Densușianu ar fi fost senil, după unii, chiar nebun, după alții, când a scris „Dacia preistorică“?

M.P.— Toți oamenii au suferințe trupești și sufletești. Oamenii mari au suferințe pe măsura lor. Operele lui Lucrețiu, Hașdeu, Eminescu, sau George Călinescu nu-și

pierd din importanță și valoare pentru că autorii lor au ajuns să aibă, unele tulburări psihice.

Spre sfârșitul vieții Nicolae Densușianu a suferit din cauza unor afecțiuni hepatice, a avut manifestări socotite mizantropice, dar nu și-a pierdut niciodată luciditatea, echilibrul și demnitatea. Zvonurile privind senilitatea sau nebunia sa încearcă discreditarea operei prin născocirea unor boli mentale, justificând prin diversiune meschinăria judecății sumare și a condamnării fără apel.

MM.— Ce îndemn le dați cititorilor revistei RĂDĂCINI: să-l studieze pe Densușianu sau nu? Să citească „Dacia preistorică“ sau nu?

M.P.— În bibliografiile recomandate studenților din facultățile de istorie s-a instituit un fel de embargo al tăcerii asupra operelor lui Nicolae Densușianu. Din 1944 până în 1986, *Dacia preistorică*, împreună cu toate operele Densușienilor a fost interzisă de regimul comunist. Lectura oricăreia dintre operele sale ar fi benefică elevilor, studenților profesoralor, cercetătorilor, pasionaților de istorie. Nicolae Densușianu a făcut arheologie spirituală, a cules și editat documente, a inițiat celebrul *Chestionar istoric*, a proiectat realizarea unor lucrări grandioase de istorie generală și istorie militară. Prin strădania cercetătorului prof. dr. Ionel Opreșan, studiile și articolele rămase în manuscris, publicate în revistele vremii, ori în cărți devenite rare, sunt astăzi puse la îndemâna cititorilor sub titlul *Istoria militară a poporului român* (Editura Vestala 2002).

Vă mulțumim pentru acordarea acestui interviu și vă așteptăm în paginile revistei noastre cu informații cât mai multe și mai detaliate, care să ne ajute să cunoaștem omul, personalitatea și opera celui care a fost, este și va fi Nicolae Densușianu.

(Interviu realizat de către Marian MIHAI)

ORIGINEA MITOLOGICĂ A TRADIȚIONALULUI „TÂRG DE FETE“ DE PE MUNTELE GĂINA

Ioan P. BOGDAN

De multe milenii, pe muntele Găina se adună în fiecare an, la data de 20 iulie, locuitorii de toate vârstele din ținuturile locuite de moți pentru a petrece câteva ore pe vârful acestui munte.

Serbarea populară, interpretată greșit ca un „Târg de fete“, are rădăcini mult mai profunde și cauze determinate de elemente cu totul speciale.

În trecut, vizitatorii care luau parte la serbare urcau muntele încă în seara zilei precedente, unde, la lumina focurilor aprinse de fiecare grup, conform unui obicei mai vechi, petreceau toată noaptea. Odată cu revărsatul zorilor, începeau să apară locuitorii din apropiere în ținută de sărbătoare, având în frunte cercetașii și buciunătoarele. Petrecerea cu dansuri și hore, în care participanții se grupau pe zonele de unde veneau, dura până la ora 14,00, când lumea începea să se împrăștie. Abia peste un an, la aceeași dată, locuitorii din aceste părți se revedeau din nou pentru a continua obiceiul din strămoși.

Cu prilejul serbării se desfășura aici și un târg cu produse de industrie casnică, dar mai ales obiecte de artizanat local, pe care vizitatorii le cumpărau ca amintiri de la „târg“.

Deci, serbările de pe muntele Găina, în special, erau ocazii în care tineretului se întâlnea, petrecea, rezultând chiar căsătorii. Analizând noțiunea de târg, putem trage concluzia că el are mai multe sensuri, dintre care reținem și pe cel cu rolul privind târgul între tinerii care voiau să se căsătorească după serbarea de pe muntele Găina. Era așa-zisul „târg de dat“ sau „datu“ adică, aici pe munte fiecare-și întâlnea sortitul sau sortita, fără să fie vorba, deci de aspectul economic de vânzare-cumpărare.

Deci, după ce caracterul sacru, de divinizare a unei zeități, a dispărut, s-a păstrat doar tradiția, iar restul s-a redus la o mare serbare populară.

Despre această serbare nu se poate spune, după cum pretind unii, că ar fi avut odată un caracter economic, deoarece în alte părți ale acestei regiuni a Munților Apuseni, ar fi fost locuri mult mai potrivite pentru un astfel de târg, decât aici unde urcul era lung și căile de acces erau dificile. Necesitatea târgurilor impunea ca ele să se țină de mai multe ori pe an, și-n afară de aceasta, se mai organizau în ținut târguri mari cum erau cele de la Câmpeni, Abrud, Vașcău, Hălmațiu etc., de unde lumea se putea aproviziona mult mai ușor, fără să fie nevoie să urce și să coboare 30 km.

După numele pe care i l-au dat străinii și căruia i-au făcut mare reclamă de „Târg de fete“, oricine ar fi ispitit să creadă că el ar fi reminiscența unui astfel de târg.

La unele popoare antice se cunosc astfel de obiceiuri, dar ele nu s-au păstrat și nu au generat o tradiție de lungă durată. Vorbind despre târgurile, nedeile, sau despre serbările populare care se desfășurau pe creasta principală a Bihariei, începând cu platoul Călineasca, Vârful Piatra Grăitoare, Curcubeta Mare, Gălășoia și Găina, specialiștii în etnografie români și străini au încercat să le pătrundă tainele. George Vilsan ajunge la constatarea că „prin vechimea lor, prin caracterul lor original și

prin toate supozițiile pe care le sugerează aceste serbări ale munților pot fi considerate una dintre cele mai importante probleme de geografie umană a Carpaților“.

„Cele câteva nedei care se mai țin și astăzi pe unii munți — spune Ion Conea — nu mai sunt decât o umbră a ceea ce a fost. E firesc, ele au mers paralel și în pas cu evoluția păstoritului în Carpați, împărțându-i deopotrivă grandoarea și decadența“.

Ei au atins și problema „târgului de fete“ de la Găina, care are atâtea trăsături comune cu nedeile și arată că de această tradiție se ocupă cercetătorii de mai bine de 150 de ani.

Dacă la origine această serbare n-a fost „târg de fete“, atunci ne putem pune întrebarea — ce putea să fie serbarea de pe muntele Găina și de pe alte 5 - 6 vârfuri ale Masivului Biharia? Numai pentru o simplă întâlnire de câteva ore, nimeni n-ar fi făcut un efort de 20 — 60 km spre a urca și coborâ un lung șir de munți.

Această festivitate populară, după cum vom încerca să argumentăm, este o reminiscență foarte

îndepărtată a unei serbări specifice muntenesti, legate de cele mai înalte vârfuri ca și de anumite tradiții ale unor serbări organizate în cinstea unor personaje din mitologia traco-daco-getică.

Daco-geții și tracii balcanici nu aveau statui și nici temple în cinstea divinităților lor, care să le servească drept locuri de întruniri, sacrificii și închinări în onoarea acestor zeități. Ei practicau cultul dedicat zeităților de munte pe vârfurile celor mai înalți munți din ținuturile lor.

Românii urmași ai daco-geților, au păstrat în zestrea lor spirituală Gaea, Găina. Dochia își are originea și legenda despre zâna (vâlva) care locuia pe vârful muntelui și avea o găină care-i făcea zilnic trei ouă de aur...

Obiceiul de a suna din tulnice în tot cursul zilei când au loc serbările de pe muntele Găina este tot în legătură cu divinitatea amintită. Scriitorul Suidas ne confirmă că în antichitate zeita Gaea era imaginată cu buciumul în mână, iar Phidias, celebrul sculptor al antichității grecești, o înfățișează pe aceasta șezând pe tron și ținând în mână un timpan (bucium cu surlă) iar în partea inferioară a tronului au fost figurați doi lei.

În folclorul românesc, de asemenea apare „Maica Domnului“ ținând în mână un buciumul de aur, din care răsună cântecul în cele patru colțuri ale lumii, toate zânele se adunau, iar pământul se legăna.

Așadar, atât în reprezentările mitologice ale antichității cât și în folclorul românesc, divinitatea feminină, identificată la un moment dat cu muntele ce i-a fost închinat, era nedespărțită de acest tulpnic, după cum tot nedespărțită de acest instrument a rămas și sărbătoarea închinată ei. Cântecul din tulnice, executat de tinere fete, în cursul zilei „târgului“ este reminiscența imnului de slavă închinat divinității adorate inițial.

De aceeași sărbătoare se leagă și tradiția aprinderii focurilor în seara precedentă sărbătoririi, când vizitatorii urcați pe munte petrec cântând sau spunând basme. Probabil că în aprinderea focurilor s-a păstrat reminiscența focurilor sacre de odinioară, pe care se ardeau o parte a jertfelor aduse în cinstea acestei divinități.

În șapte locuri de pe creasta nord-sudică a Bihariei au existat serbări similare, fapt care atestă că toate acestea au fost odată locuri sau vârfuri dedicate celor șapte divinități ale mitologiei antice.

La începutul secolului al XII-lea E.T., la Spălnaca, în atelierul de prelucrare a metalelor se producea o gamă largă de produse cerute de populația sedentară. Din diversitatea produselor descoperite aici, pe vechia vatră a atelierelor, reiese nivelul de dezvoltare al așezărilor din Carpați, preocuparea oamenilor,

relațiile lor cu triburile vecine sau cele aflate în trecere, nivelul de trai și gradul de civilizație în acele vremuri îndepărtate etc. Inventarul depozitului de bronzuri descoperit în vatra manufacturii (1.200 kg. piese) confirmă trei categorii mari de mărfuri din metale care erau mult solicitate la schimbul de produse: articole gospodărești, arme și podoabe.

Secerile descoperite aici, ca în toate vetrele atelierelor transilvane, confirmă deplin preocuparea oamenilor pentru cultura cerealelor, precum și stabilitatea populației pe aceste locuri. Migratorii nu încheau ciclurile agricole pe aceleași meleaguri, nu semănau și nu culegeau, ei luau cu de-a sila bunurile populațiilor pe care le întâlneau. Articolele specifice activităților gospodărești confirmă puterea economică a sedențiarilor din acele îndepărtate vremuri. Ca dovadă, de pe lista uneltelor și acareturilor nu au lipsit niciodată următoarele articole: topoare, seceri, ciocane, lanțuri și verigi diferite, cuțite, cuie, piese ajutate pentru care și căruțe, tablă de bronz, lame de fierăstrău, vase de diferite forme și capacități. Pe lângă acestea, s-au confecționat strâpungătoare și fusaiole, cu toate că acestea din urmă erau lucrate, predominant în gospodărie sau de către meșterii olari.

Pentru înfruntarea celor care veneau cu gând vrășmaș, oamenii locurilor carpatice aveau în inventarul gospodăriei și arme perfecționate, iar mânăuarea și tehnicile de luptă erau transmise din generație în generație. În orice gospodărie erau, pe lângă celurile de tip transilvan și arcurile din lemn de corn, topoare de luptă împodobite cu simboluri, pumnalul, sabia, vârfuri de săgeți, vârfuri de lance, coifuri, articole de harnașament. Toate aceste materiale se confecționau în atelierelor locale.

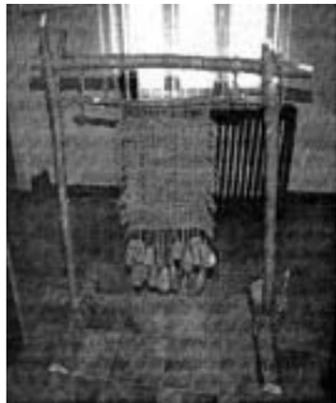
Din depozitul de bronzuri de la Spălnaca reiese că populația Spa-

țului Carpatic avea în secolul al XII-lea E.T. un nivel de trai foarte ridicat, nivel care s-a păstrat multe secole și care a ispitit multe popoare și triburi. Arta vestimentară confirmă civilizația epocii bronzului în

MANUFACTURILE PREISTORICE în sprijinul artei vestimentare

prof. Virgil Vasilescu

arealul Carpaților dunăreni. Marile ateliere și negustorii de mărunțuri au răspândit pe tot teritoriul articole de podoabă, aflate la modă în acele vremuri. Astfel bijuterii de la Spălnaca sau cei de la Gușterița, Sibiu ori de la Aiud sau Dipșa, s-au întrecut în creație și dibăcie pentru a scoate la vânzare podoabe de o rară frumusețe. Au ținut seama totdeauna de simbolurile tradiționale și cu acestea au creat opere de artă. Aici și

Război de țesut neolitic
Muzeul Dunării de jos — Călărași

atunci, arta s-a născut din îngemănarea semnelor credinței de început. Astfel, puterea simbolului s-a amplificat în strălucirea metalului prelucrat.

Ca și alte turnătorii, Spălnaca „a scos pe piață”, secole în șir, printre altele și următoarele tipuri de podoabe, solicitate mai cu seamă de moda feminină: fibule simple, fibule spirale și fibule tip „passementerie”; centuri de bronz; brățări spiralice de sârmă și din bandă; discuri solare; multe tipuri de nasturi bogat ornați; tutuli, butoni conici și sferoidali, cu clopoței sferici; mărgele, cercei, ace de păr, saltaleoni etc.

Se lucrau și se vindeau brice de bărbierit, pandantive și multe podoabe pentru carele și căruțele gospodărilor. Manufactura bronzului carpa-

tic, cu nota ei strict autohtonă, a completat cu mult rafinament și bun gust întregul complex vestimentar feminin al epocii. Inventarul turnătorilor din secolul al XII-lea E.T. dovedește existența unui popor bogat, într-o epocă înfloritoare. În acest secol, la Șandra-Biled (Timiș), s-au purtat butoni cu calotă sferică, după tiparul turnătoriei de la Dipșa — Năsăud. La Band (Mureș) se turnau butoni cu cârlig, iar la Minișu (Arad), pe haine pe lângă butoni se adăugau nasturi incizați cu semne sacre și multe falere. La Mișca — Bihor, la Cioclovina — Hunedoara, la Cârna — Dolj, ca și la Domănești — Satu-Mare, pe același tip de haine se purtau, atunci, nasturi, tutuli, butoni și falere. Butonii sferoidali cu bilă au împodobit și încălțările (precum călușarii), zgomotul metalic completând probabil ritmul tobelor în dansurile rituale. Accesoriile metalice prin strălucirea lor au completat tabloul ceremoniilor riguros organizate. Cerințele persistente au stimulat producția de accesorii.

După anul 800 E.T., când getodacii se desprindeau din marea masă a tracilor, în fiecare locuință din Spațiul Carpatic se produceau fibre de factură vegetală și animală, se țesea intens, alături de alte activități impuse de îndeletnicirile cultivării pământului și creșterii vitelor. Inventarul arheologic este foarte bogat în obiecte de piatră, de os, metal, sticlă etc., ca să nu mai amintim de valoroase informații oferite de fragmentele ceramice. Se atestă că atunci, ca și mai înainte, au ființat laolaltă cu inventarul necesar producerii hranei și cel al producerii vestimentelor, iar după intensitatea simbolurilor și după bogăția podoabelor, Spațiul Carpatic a fost un epicentru european al civilizației. Femeile din Carpați practicau torsul, țesutul, cusutul, au mănuit unelte necesare în ocupațiile casnice, în aceeași vreme când Noema, sora lui Tubalcan, se lauda că ea a născocit țesutul lănei. În aceleași timpuri și împărăteasa lui Yao se zice că a inventat țesutul în China, Iris în Egipt, Minerva în Grecia, Arachnea în Lidia. Cu siguranță prioritare au fost spusele zeiței „torcătoare” și „țesătoare” din Carpații dunăreni.

Din enigmele Spațiului Carpatic

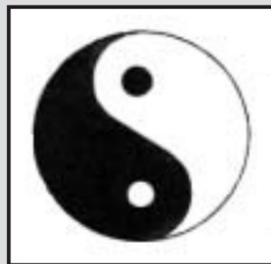
Simbolistica bipolarității la chinezi și la carpatici

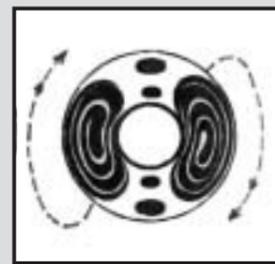
Spirală de sens contrar
la chinezi

Spirală de sens contrar
la carpatici

Simbolul bipolarității la
chinezi

Unul dintre simbolurile
bipolarității la daci

Imaginile au fost preluate din cartea d-nei. Nineta Crainici:
„Bioenergetica în tradiția milenară a poporului român”

În numărul trecut al revistei noastre dl. Virgil Vasilescu v-a prezentat versiunea carpatică a simbolului bipolarității (dualității), mai veche cu peste 2 (două) milenii decât arhicunoscutul simbol grafic Yin-Yang, ce aparține filosofiei chineze.

În numărul prezent, vă propunem spre analiză și meditație alte reprezentări grafice ale simbolului bipolarității, în filozofia trăitorilor din Carpați.

Se poate observa cu ușurință, în imaginile de mai sus,

profundimea conceptuală superioară a simbolurilor din Carpați, față de cele aparținând filozofiei chineze. Această evoluție în reprezentarea simbolică a bipolarității nu face altceva decât să ne arate preocuparea permanentă a carpaticilor față de detaliile universului infinit care îi înconjură. Ne determină de asemenea să credem că dacii ajunseseră la un grad de spiritualizare a existenței lor pe care cu greu ni-l putem imagina.

Marian MIHAI

„Târgul de fete” de pe muntele Găina

(continuare din pag. 5)

Cântecul din tulnice, executat de tinere fete, în cursul zilei „târgului” este reminiscența imnului de slavă închinat divinității adorate inițial.

De aceeași sărbătoare se leagă și tradiția aprinderii focurilor în seara precedentă sărbătoririi, când vizitatorii urcați pe munte petrec cântând sau spunând basme. Probabil că în aprinderea focurilor s-a

păstrat reminiscența focurilor sacre de odinioară, pe care se ardeau o parte a jertfelor aduse în cinstea acestei divinități.

În șapte locuri de pe creasta nord-sudică a Bihariei au existat serbări similare, fapt care atestă că toate acestea au fost odată locuri sau vârfuri dedicate celor șapte divinități ale mitologiei antice.

Despre nașterea MÂNTUITORULUI sau a MÂNTUITORILOR!

Există în evoluția biologică a speciei umane mai multe etape. Sunt de asemenea și unele verigi lipsă în lanțul acestei evoluții. S-au constatat salturi inexplicabile, care din punct de vedere științific nu ar fi putut avea loc fără o intervenție externă în plan genetic.

După cum ne spune Sfânta Scriptură, Dumnezeu l-a făcut pe Om după chipul și asemănarea Sa. Aceasta înseamnă că omul are aceeași structură biologică („după chipul...”) și este înzestrat cu toate însușirile („...și asemănarea sa”) Tatălui Cereșc.

Legende spun că omul a fost creat, inițial, doar ca brațe de muncă, fiind ulterior înzestrat cu însușirile pe care le are și astăzi. Dar cum Dumnezeu a avut un plan clar și precis în legătură cu creația Sa, i-a dăruit Omului și VOINȚĂ, astfel încât acesta să-și folosească însușirile cu care a fost înzestrat pentru a parcurge drumul spre Dumnezeu.

Istoria ne arată că omenirea a fost nevoită să treacă mai multe examene până în prezent, așa cum un copil trece în școala pe care o parcurge pe drumul spre maturitate.

Cele mai importante examene ale omenirii au fost și probabil că vor mai fi, cele de natură

cultică, în legătură cu gradul de spiritualizare a vieții sale.

Una dintre primele TRECERI, așa cum ne-o prezintă mărturiile antice, arheologice sau nu, dar și legende, se referă la nașterea „GEMENILOR DIVINI” — APOLLON și ARTEMIS. În legendele tractice mama acestora, MARIA — „Fecioara Divină”, după pogoarea Ei pe Pământ, în chip de fecioară, a fost anunțată de trimisul Cerului — CAEPROEZUS, că va da naștere a doi copii, un băiat și o fată, fii ai Domnului Cerurilor.

Nașterea „Gemenilor Sfinți” s-a petrecut după cum spun legendele la 25 decembrie.

Locul nașterii, ca loc sacru, s-a numit NETIN-DAVA („Cetatea Nașterii”), fiind plasat, în inscripțiile tractice, la vest de Marea Neagră. Mai precis pe malul apusean al lacului Sărățuica, în stânga Ialomiței.

Interesant este faptul că însuși ORFEU proorocise nașterea Gemenilor Divini la 24 de veacuri după moartea sa și că aceștia vor mântui lumea.

Legendele geților merg mai departe cu istoria nașterii MÂNTUITORILOR, proorocită de Orfeu, spunându-ne că în vre-

murile acelea peste neamul geților NAPEI care viețuia la nordul râului NAPARIS (Ialomița de astăzi) stăpâneau străinii de pământ și de neam conduși de ERETE. Acesta temându-se că nașterea miraculoasă pe care geții o așteptau de mult, îi va însufleți într-atât încât să se răscoală, a ordonatuciderea tuturor pruncilor care s-ar fi născut în acea perioadă, a proorociei lui Orfeu.

Cu toată intervenția reprezentantului râului nașterea MÂNTUITORILOR s-a săvârșit.

Au trebuit să treacă multe milenii pentru ca miracolul nașterii sfinte, de data aceasta a MÂNTUITORULUI — ISUS CRISTOS și a evenimentelor petrecute în jurul acesteia să se repete identic, aceasta fiind a doua TRECERE.

Nu-mi rămâne, în final, decât să vă invit să urmăriți revista RĂDĂCINI pentru a afla mai multe în legătură cu cele două evenimente sfinte și întrebările ce decurg de aici și să vă urez strămoșescul LA MULȚI ANI!

(Informațiile despre nașterea Gemenilor Divini au fost preluate din cartea domnului Adrian Bucurescu — „Dacia secretă”.)

Marian MIHAI

IMPORTANT !

Puteti încheia abonamente anuale, cu o reducere de 10 %, trimițând cererea dvs. pe adresa de e-mail:

radacini_ro@yahoo.com

Pentru relații suplimentare contactați-ne la tel:

0723 27 67 46.

Vă mulțumim !

Editor: INFOMEX srl,

REDACȚIA:

Director general:

Marian MIHAI;

Colectivul redacțional:

Nina STĂNCULESCU

Tamara MACOVEI,

Maria CRIȘAN

Virgil VASILESCU,

Adrian BUCURESCU,

Gheorghe ISCRU,

Lucian CUEȘDEAN,

Ioan P. BOGDAN,.

Tel.: 0723/ 27 67 46

E-mail: radacini_ro@

yahoo.com